

BERKETZ ISTVÁN UTÓDA

*** kelmefestő és vegytisztító gyára ***
Budapest, IX. ker., Kinizsy-utca 14. szám. Cégtulajdonos: Kovács Endre.

Külföldi: Páris, Bécs, Budapest, Szeged. —
Alapítva 1864. Telefon 63-36.
Videki megbízások pontosan teljesítettek.

Gyűjtőtelepek:
Andrássy-út 50. szám.
Lipót-körút 16. szám.
Isabella-utca 66. szám.
Rákóczi-út 78. szám.
Üllői-út 30. szám.
Váci-utca 51. szám.

Modern zeneköltők albuma

Operettek, táncok, dalok, cabaretszámok, kuplék gyűjteménye. — A Népszínház-Vigopera, a Magyar-színház, a Király-Színház, a Fővárosi Operaház és az összes Cabaretok műsorából egy szép kiállításban jelent meg. A kötet 107 oldalra terjed és macsiban foglalja Lehár, Mader, Szabados, Szirmai, Linka, Carrillo, Hetényi, Zerovits és más híres zeneszerzők legjobb termékeit. E gyűjtemény, mely külön-külön 70 koronába kerül,
5 K 80 f.-ért bérmentesen kapható ZIPSER és KÖNIG zeneműkereskedésében Budapest, Andrássy-ut.

Gyermekek elismert legkiválóbb tápszere a Phosphatine Faliéres.

Kapható minden gyógyszerháznál.
Egy nagy doboz ára **3 kor. 80 fillér.**
Főraktár: **ZOLTÁN BÉLA** gyógyszerár.
Budapest, V. Szabadság-tér (N. Korona-u. sarok).
Erdeklődőknek ismertetőfüzet díjtalanul.

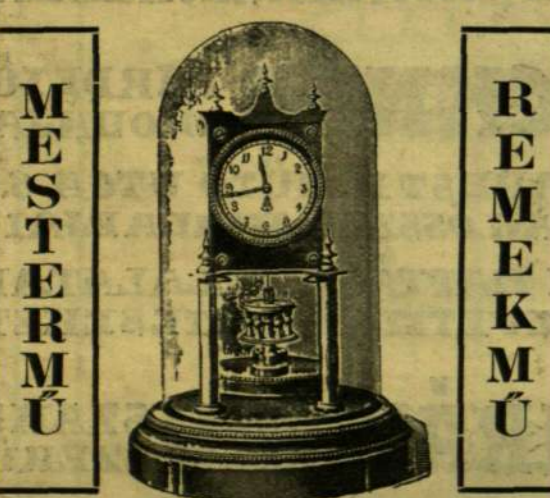

Páratlan és csodás hatású arczsépítő és finomító a Földes-féle
Margit-crème
főni körökben használt készítmény. Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön színezt. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-zsappan 70 f., Margit-puder 1 K 20 f. három színben kapható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal a készítő
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Ha őszül a haja, ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET,
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszerházaiban,
Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétány-utca sarkán.

400 napig járó óra. Az óra-ipar mesterműve.

Ezen óráknál különlegességet képez azon körülmény, hogy a legérzékenyebb részt, az inga-rugót, a szabadalmazott védőhüvely a legtekintélyesebben védi. Ha mérlegeljük, hogy a legcsekélyebb el-

görbülésnél az óra szenved, úgy mindenesetre érthető, ha ezen nagy pontosságú óramű a szabadalmazott védőhüvely nélkül nem ér semmit és az olyan óra értéktelen. Ez az általam szállítandó óráknál ki van zárva, mert az mind és pedig kivétel nélkül ingarugó védőhüvellyel van ellátva. Az itt rajzban bemutatott 400 napig járó óra 29 cm. magas, látható szabadalmazott óraművel, két rézszalaggal gyönyörűen kiállítva, üvegbúra alatt 55 K. Ezen órát évenként csak egyszer kell felhuzni.

Schönwald Imre óramester és ékszer-gyáros Pécs 15. szám.
Ki ezen lapra hivatkozik, megkapja most megjelent új, nagy képes árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

Legtökéletesebb arcztisztító- és szépitő-szerek minden arcot üdít, frissít és szépit a KRIEGER-féle
AKÁCZIA-crème 2 korona
-puder 1 korona
-zsappan 1 korona
Törvényesen védve. Hatásuk csodás. Széplőt, májfoltot, ráncot, pattanást biztosan eltávolít. Nemesen használban, hanem az egész világon kedveltségnek örvendenek. — Főraktár: Korona-gyógyszertár Bpest Kálvin-tér Postal szék. naponta.

Most jelent meg!
A MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG KÖNYVTÁRA
Szerkesztő LÓCZY LAJOS
X. kötet:
STEIN AURÉL
HOMOKBA TEMETETT VÁROSOK
38 szöveggel, 12 műmelléklettel és egy térképpel
Ára diszkótésben 8 korona
Kapható:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

ÉKSZEREK EZÜSTNEMŰEK

egyházi szerek, órák, angol, francia és kínai stílusú dísz tárgyak gyári áron a legújabb angol rendszer szerelt be-szerkesztők részleltetésre
Sárga János ékszergyáros
Kolozsvárt. — Képes nagy árjegyzék ingy.

Párisi előjelállítás Grand Prix 1900.
Kwizda-féle Restitutions-fluid
mosóvíz lovak számára
Szóvdjegy, ezimke és csomagolás védve.
Egy üveg: ára 2 K 80 f.
40 év óta az udvari- és verseny-istállóban van használatban nagyobb strapáknál elő- és uteró-sítól, inak merevségénél, stb. az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat
Kwizda-féle Restitutions-fluid
csak a mellék-lettel együtt való. Képes ár-jegyzékét ingyen és bérmentve
Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12 és Andrássy-ut 26.

Akar-e szép lenni?

Akkor ne használjon mást, mint a legjobbnak általában elismert —
Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot, a melytől rózsás, üde, selymes arcbőrt nyer, eltünteti a ráncokat, szeplőt, májfoltot, pattanásokat, stb.
Nyaralásnál nem nélkülözhetjük, mert a legkeményebb talajvizet is megpuhítja. Kiváló háziszor torok-, szemgyulladás, izadás és szájbűz ellen. A fogak fehéritése és épentartása tekintetében bámulatos hatással bír. Mint univerzális háziszor gyermekápolásnál és háztartásban a legjobb lelkiismerettel ajánlható.
Egy doboz ára 30 és 75 fillér.
Rogátsy-féle borax-crém 1 K, borax-zsappan 80 f. borax-puder 1 K 20 f., borax-fogkrém 50 fillér.
ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája, Budapest, VII. ker., Rákóczi-út 10. szám.

A MAGYAR GAZDÁK LEGNAGYOBB ELLENSÉGE A TŰZ,

mely a forró nyári szárazságban évről-évre óriási károkat okoz. Nagy gazdaságokat, egész községeket pusztít el. Legjobb védelem a tűz ellen a
MINIMAX
önműködő tűzoltó készülék, melyvel bármely laikus még esirájában elfojthatja azt.
Erről számtalan bizonyítvány tanusok!
Az ország legnagyobb birtokosai sok száz példányban szerették be Minimax kézi tűzoltó készülékeinket.
Felvilágosítással szívesen szolgál a
Magyar Minimax Gyár Részv.-Társ.
Budapest, VII. ker., Ilka-utca 31.
Telefon 37-31. Telefon 37-31.

4. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JANUÁR 24.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A Világkronikával negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postai meg-határozott viteldij is eszotandó.

MÁNYOKY ÁDÁM ÚJONNAN FÖLFEDEZETT KÉPE.

RENDKÍVÜL BESES MŰVÉSZI ALKOTÁS KERÜLT Münchenből Magyarországra. A festmény női arcképet ábrázol, mestere **Mányoky Ádám**. Évek sora óta foglalkozom a II. Rákóczi Ferenc és Erős Ágost udvari festőjének életrajzával, — de a művész életéhez való történeti és művészeti adatok nem is csurrannak, csak esőppennek. Az életrajzi adatok nagyon szét vannak szórva. II. Rákóczi Ferenc korából azon a tényen kívül, hogy ott működött, történeti adat alig maradt ránk. Tudom, hogy a fejedelem idejében Mányoky Ádám diploma-cziái küldetésben megfordult Hágában, azután Berlinben festett, és pedig egy nagy képet a gárdaezred számára, s megfestette **Knobelsdorff**-nak, a Sanssouci kastély építőjének arcképet, mely jelenleg is Berlinben van **Seidel Pál**, a Hohenzollern-múzeum igazgatója tulajdonában.

Később jött a nagy politikai válság, a fejedelem külföldre távozott, örök időkre elbűsű-zött hazájától s kedves udvari festőjét, **Mányoky Ádámot Erős Ágost** lengyel király és szász választó-fejedelem kegyeibe ajánlotta.

Rákóczi korából egy ismert festménye maradt fenn napjainkig, s ez a nagy fejedelem gyönyörű arcképe, melyet évekkel ezelőtt talál-tam meg **Drezdában a Taschenburg**-kastélyban még **Albert király** idejében. Rákóczi Fe-renc udvarában azonban egyéb dolga is akadt a művésznek, ki a híres szép asszonyok festője volt, s így lehetetlen, hogy Rákóczi fele-sége: hesseni Amália, **Bercsényi Miklós** neje: a híres szép **Csáky Krisztina** grófné és más asszonyok és urak arcképet meg ne festette volna. A háborús időkben ezek a képek mind elkallódtak. Lehet, hogy még mind megvannak a lengyel kastélyokban, lehet, hogy később az oroszok hurezolták el onnét messze hazájukba. Az eddigi kutatás nem akadt nyomukra.

Mikor Rákóczi Ferenc Mányoky Erős Ágost szolgálatába ajánlotta, a lengyel király **Karls-badban** volt kúrán, s ott kelt, **Witznau** gróf által ellenjegyzett dekrétummal évi ezer tal-ler fizetéssel kinevezte udvari festőjévé, egy-ben utasította őt, hogy utazzék **Krakóba**, s ott kezdje meg működését. A király a szép asz-szonyok rajongó tisztelője levén, tudta, hogy akkoriban a sok közül egyik barátja: **Lubo-**

mirska hercegnő **Krakóban** a kolostorban tar-tózkodott ideiglenesen, s Mányoky első fest-ménye tényleg a szép hercegnő képe volt, mely ma is **Taschenburg** kastélyban van **Drez-dában**. Másik barátja a híres **Königsseg** grófnő volt, kinek arcképet azonban nem ta-láltam meg. Későbbi éveiben a király bensőbb viszony-ban állott **Carignan** hercegnővel, kinek arcz-képet évekkel ezelőtt megszerezte a Szép-

NŐI ARCKÉP.
Mányoky Ádám újonnan felfedezett festménye Nemes Marczel gyűjteményében.

művészeti Múzeum, s ma ott látható. Ez a festmény, mely teljesen rokokó stílusban van tartva, Mányoky hanyatlási korából való, s habár jó kép, a mestert nem jellemzi teljesen. Mányoky képei ma már ritkaságszámba mennek. Alig ismerek belőlük negyven példányt. A jelenleg Krakóban, Drezdában, Lipcsében, Berlinben, Münchenben levők biztos kezekben vannak, s onnét nem szereshetők meg. Van több képe Magyarországon is, de ezek már III. Agost király idejébe esnek, a mikor Mányoky Ádám bizonyos örökösödési ügy lebonyolítása végett jött Magyarországra, s ez idő alatt néhány főúri család számára készített arcképeket.

Mányoky Ádám művei a műpiacon eddig még nem fordultak elő. Az apró német fejedelemiségek szép asszonyainak arcképei kisebb német kastélyokba kerültek, s nem mozdulnak ki onnét. A legtöbbjét látni sem lehet, mivel nem tudjuk, hova kerültek. A mi pedig mint keze munkája ismeretes, nem kerül vásárra, mivel gazdája nagy becsben tartja.

A második kép, mely piacra került, egy gyönyörű női arckép, melyet a közelmúltban boesátott eladásra *Helbing* müncheni műkereskedő. A kép drezdai gyűjteményből származik, s még a műárús sem ismerte a művészt, s így mint ismeretlen festő műve boesájtatott áruba. Egy lelkes magyar műpártoló, *Nemes Marcell* királyi tanácsos, kinek Budapesten kiváló gyűjteménye van, mely az európai ismert magángyűjtemények közt is számot tesz, jelen volt a müncheni aukción, s a festményt, melyen rögtön felismerte a magyar mester alkotását, meg is vette. *Nemes Marcell* tiszteletreméltó tudásának és finom ízlésének köszönhető tehát első sorban, ha Mányoky Ádám ezen gyönyörű arcképfestménye magyar földre került.

A vászonra készített olajfestmény 41 1/2 centiméter magas és 34 1/2 centiméter széles. Előkelő úrihölgy arcképét ábrázolja, majdnem *en face*, s festési technikája szerint Erős Agost király idejébe esik, mikor Mányoky Ádám Drezdában festette a kis német fejedelemiségek hercegnőit. Ugyanebbe az időbe esik *Rechberg* jogtudós professzor gyönyörű arcképe is, mely a lipsei egyetem aulájának egyik díszje. Mányoky Ádám ekkoriban művészi tehetségének teljében volt, s bizonyos könnyedséggel festette meg képeit.

Mányoky Ádám művészi pályafutásának csakis két korát ismerjük. A fénykort és a hanyatlás korát. A kezdet, a felvirágzás ideje elvész Rákóczi idejének nyugtalan korában.

A *Nemes Marcell* által megvásárolt női arckép mellképét mutat, melyen kivágott könnyű hila ruhában, hasított újjakkal, csipkés díszű szegélylyel. A mellén ékköves arany broche. Szőke, dús haja közepén szét van választva s az akkori divatnak megfelelően gondörítve. Vékony, ives szemöldöke mélyen bele nyúl magas homlokába, s szelíd kék szeméit, határos kifejezésre juttatja arczának üde carnatiója.

A festés lágy, meleg tónusai csak emelik a művészi hatást, s ez a lágyaság a ruhában még jobban érvényesül, mint a húsrészek tónusaiban. A sötét háttér nagyban elősegíti az ábrázolt egyéniség plasztikus kifejezését. A mi pedig a képet különösen becsessé teszi, az a jó, kifogástalan állapot, melyben napjainkig fennmaradt.

A festmény reánk magyarokra nézve mindenestére becses szerzemény. Köszönet illeti érte a jó ízlésű és értelmes műbarátot, a ki megszerezte és hazahozta.

Dr. Nyári Sándor.

IFJÚ MAGYARORSZÁGI!

Ifjú Magyarország!
Jövendőnk virága:
Neked from ezt a nótát,
Hazám ifjúsága.

Szívemmel, lelkemmel
Fordulok felétek,
Egyszerű, magyaros nótám
Ha megszívlelnétek.

— Ezer éve élünk,
Ezer baj közt itten,
S mindekkor megsegített
A jószágos Isten.

Igriczek, kobzosok
Költők, hegedűsök,
Ezer évig azt dalolták:
Legyetek erősök!

Legyetek erősök,
S magyarok egy szálig.
— Nincsen párja a magyarnak
Hetedhét országig!

Óh ez a dal volt az,
Mely tette tüzelve:
Karunkat megacélozta,
Lelkünk fölemelte!

... S ma tinétek — óh jaj!
Ki tudja: hogy? honnan?
Valami elátkozott sziv
Nyóg a dalokban.

Micsoda megrontó,
Felemás érzések!
Idegen, bárgyú, nyavalyás,
Halál-éneklések!

Rontás, babonázás?
Mi ütött hozzátok?
Hogy én, hulló könnyemen át,
Nem ösmerek rátok!

— Pokolba e czéda,
Csinált nyafogással,
Magyar emberhez nem illő,
Gyáva lemondással!

Bokrétát, virágot
A kalapotokra!
S tiszta, tüzös magyar szívet
Minden dalotokba!

... Ifjú Magyarország,
Jövendőnk virága:
Neked küldöm ezt a nótát,
Hazám ifjúsága.

Szabolcska Mihály.

MÁMOR.

Ihatsz olykor egy pohár bort,
Néha kettőt is szabad:
Ne szegélyd a rózsás mámorot,
Melynek boldog rabja vagy.

Böles mérséklet nyavalyása
Sose bánd, ha kinevet:
Szítsd föl ifjú lángolásra
Bától dermedt szívedet!

Itt e földön mámor minden,
A mi szép, jó, nagy, nemes,
Nincs föbb jó a síron innen,
S tán a síron túl se lesz...

Ez az élet olyan szennyes,
Bút is rak rád oly sokat:
Hogy a porbul szárnyra kelhess,
Erőt csak a mámor ad.

Ez teríti száz bajodra
Színes álom fátyolát,
Könnyek közt is mosolyogva
Hogy új hittel menj tovább...

Tündérlányként rád csókolja
Mind, mi szép, jó, nagy, nemes,
Óh, e mámor ha nem volna,
Élni sem von érdekes...

Sajó Sándor.

LUCREZIA DI BINDI.

Elbeszélés.

Irta Erdős Renée.

Agostino di Bindi úrnak, a festő Antonio de Bari szívélyes üdvözlését küldi.

Nehogy meglepienek e sorok, nemes és tiszteletreméltó Agostino, tőlem, a kit te nyilván csak hiremből ismersz, azonnal rátérek az okokra, melyek folytán azokat írtam.

Tegnap, a Palazzóból jövet, — a hol, mint tán tudod, San Vittore képét festem a nagy tanácsterem számára — keresztül menvén a Piazzán, a Fonte Gaia közelében egy olyan látványban volt részem, a mely lelkemet valóságos gyönyörűséggel töltötte meg, agyamban pedig felgyújtotta mindazokat a lángokat, melyeknek világánál mi, művészek, a halhatatlan alkotások mélyébe nézünk és azok közeledtét minden csepp vérünkkel megérezzük. Nem akarlak fárasztani hosszadalmas bevezetéssel, azért elmondom, hogy a kút közelében, egy idős asszony társaságában egy csodaszép hajadont láttam, a ki két kis gyermekkel játszadozott, a kiket én testvéreinek hittem, minekutána szökék és kék szeműek voltak, mint ő s a szájuk metszése is nagyon hasonló volt. A gyönyörű szűz az egyik gyermeket ölébe vette és miután a gyermek folyton a víz felé kíváncskozott, egy percze ügy tett, persze csak játékból, mintha a gyermeket le akarná boesátni a medenczébe. De ez a mozdulat végzetessé lón, mert a gyermek egy örömteljes szökéssel kiugrott gyöngye kis kezei közül és beleesett a medenczébe. E pillanatban a szűz elsápadt és a szívéhez kapott. Azt hiszem, elvesztette volna eszméletét, ha én ott nem terlek mellette s a gyermeket egy gyors rántással ki nem húzom a vízből. Ekkor azonban rám nézett és, miután a gyermeket szenvedélyes szeretettel a szívéhez szorította, a könnyein keresztül mosolyogva szólt: «Köszönöm uram, hogy segítségemre jöttél. Az ijedség megbénította karjaimat és nélkülöd a gyermek talán elpusztult volna. Én Agostino di Bindi leánya vagyok, Lucrezia, ezek a gyermekek pedig közeli rokonaim.»

Majd oda fordult az idős cselédhez és így szólt:
— Jöjj, Albenice, száritgassuk meg a kis Beppino ruháit, nehogy a néném észrevegyen valamit, mert akkor soha többé nem bizza reám a kicsinyeket.
Ezek után újból hálálkodván a segítségért, köszönt és eltűnt karján a kis vizes emberkével, a kinek az ijedségen kívül más baja nem történt, s a ki most már kaczagva czirógatta fiatal nénije arczát.
De reám ez a jelenet felejthetetlen benyomást tett. E szépség, e hajadoni báj s az ijedség pillanatában az a gyöngéd és fájdalmas mozdulat, mellyel a szívéhez kapott, arczának és szeméinek elváltozása, mindez megragadta bennem azt a képzelőerőt, mely bennünket művészeket az alkotás felé vezet és nem mondhatom neked, mennyi gondolatot támasztott bennem csak néhány óra alatt.

És most rátérek levelem tulajdonképeni czéljára. Talán hallottál róla, nemes Agostino, hogy San Domenico új templomának priorja kegyeskedett magához hivatni a czéliből, hogy a szép templom jobboldali kápolnájába városunk szépséges szűzének, Santa Catherinának életéből néhány csodálatos történetet megfessek.

Én már meg is kezdtem volna a munkát, a melyre a művészetem kívül lelkem igaz vallásos érzése is ösztökél, de mindekkor nem találtam alkalmas mintát Santa Catherina számára. Mert tündöklő szépség és angyali bájosnak akarom festeni, a milyen volt a valóságban is, arczára pedig azt az önmegtágadó szenvedést és tüzes rajongást akarom lehelni, mely őt annyira jellemezte. Most tehát, tiszteletreméltó Agostino, azért fordulok hozzád, hogy bájos leányodat — kiből én mind mozdulatban, mind arckifejezésben, és fenséges tulajdonságokat megtaláltam — küldened el az én házamba, hogy róla egy-néhány rajzot készítsék a frescóm számára. Nagy kegyet cselekednél vele nekem és a kolostornak, vala-

mint a prior úr ő tiszteletességének is, nemkülönben saját magának azáltal, hogy leányod a szent Hajadon szolgálatára hozzám boesátottad. E város, mikor kedvelt szentjéhez imádkozni járul, a te leányod képmása előtt hajt térdet, ez reád és házadra nézve csak tisztesség lehet és szentül hiszem, hogy fenn az Égben kegyesen nézik ezt a jámbor tiszteletet, melyre a te leányod annyira méltó.

Egyebekben fogadd alázatos és szeretetteljes üdvözléteket, melylyel várom kegyes elhatározásod az én javamra és a templom javára, valamint egész Siena hívő lakosságának javára.

És ha úgy történik minden, a hogy én kívánom, úgy leányod még a mai délután házamba jön ama idős cseléd kíséretében, a kivel a kútnál láttam.

Eddig tartott a levél.

Agostino di Bindi, a hogy végig olvasta, ék-telen haragra gerjedt. Micsoda! Ez a gézengúz sehonnai, ez a Sodoma, ez a hirhedt, minden gonoszságról nevezetes fiékö mér ilyen kéréssel hozzá tolakodni? Hogy ő küldje el az ő szépséges hajadon leányát e rozsz életi ember házába, a mely tele van hitvány naplopókkal, erős izmú csavargókkal, és katonákkal? Ő küldje a leányát e szennyes népség közé, ezt a liliomszálat, ezt a mennyei tisztaságot, a bűnök és szennyes orgiák tanyájára?

Nem, soha, még ha Santa Catherina maga jönne és ráparancsolna — még akkor sem.

Santa Catherina nem jött, hogy Agostino úrra ráparancsoljon, ellenben jött mona Agnese, Agostino úr hitvese, a ki igen istenfélő és vallásos asszony volt, s a ki most is San Domenico templomából érkezett haza, a hol annak rendje és módja szerint meggyónt és elfogadta az Úr szent testét. Kijövet pedig a rend priorjával találkozott, a ki neki nyájasan köszönt és szóba elegyedett vele és menten a kápolnáról beszélt, a mely a legszebb lez az egész templomban és azt mondta neki, hogy mekkora megtiszteltetés az ő rá nézve, hogy Sodoma az ő leányát választotta mintául Santa Catherinához.

Hogyan, hát már a prior is tudja? — képedt el Agostino úr. — Ez a gazfiékö ugyancsak siet! Én pedig azt mondom, hogy ebből a dolgból nem lesz semmi. Lucreziát nem boesátom oda, abba a bűnfészekbe — semmiféle szentjéért a világnak!

Mona Agnese elsőnyörködött ezen az istentelen beszéden és gyorsan keresztet vetett magára.

— Az ég szerelmére, Agostino, ezt nem szabad mondanod. Mit szólna a prior úr ő méltósága, mit szólna az egész város, ha megtiltanád leányodnak, hogy Santa Catherina szolgálatára álljon? Ugyan, gondolkozz csak, szabad-e ilyet tenned, mint jámbor kereszténynek és mint előkelő polgárnak, a kin az egész város szeme függ?

Mona Agnese ékeszszólása e ponton megindult sebes áradatban, mint egy hegyi patak és zuhogott, csattogott Agostino úr fejére, a ki végre is belefogadván minden ellentmondásba és látván, hogy könnyebb megküzdeni a hétféj sárkánnyal, mint az anyai hiúsággal: beleegyezett abba, hogy Lucrezia elmenjen az istentelen Sodoma házába, kikötván azonban, hogy Albenice szünetlen az oldala mellett legyen és egy pillanatra se hagyja magára.

Sodoma háza a város egyik magasán fekvő utcajában volt, a honnan épen le lehetett tekinteni San Domenico tornyára és a Fontebrenda esobogó kútjára, a hol asszonyok mosták a ruhát és gyermekek játszottak a pázsiton. Sodoma házát egy kis kert vette körül, a melyben a sok rózsafán kívül számtalan idegen virág is volt, a melyet a szeszélyes művész messze földéről hoztatott s a mit maga ápolott nagy szeretettel. A kertben lugások voltak kicsiny márvány- és terracotta-szobrokkal, szökőkútak, melyeknek vizében apró ámorok pajkoskodtak. Minden oly szép, oly különösen vonzó volt itt, hogy Lucrezia lelke repesett az örömtől, a mint a művész körülvezette a kertben. Aztán a házba léptek, a honnan különös hangok zürzavara fogadta Lucreziát.

Sodoma háza tele volt mindenféle különös madarakkal és állatokkal, a melyeknek színében és mozgásában a művész gyönyörűségét

Az oltári szentség gloriifikációja.

TÚRY GYULA MENNYEZETKÉPE A NAGYVÁRADI SZENT LÁSZLÓ-TEMLOMBAN.

találta. Voltak itt nagy zöld és piros tollú madarak, a kik utánozni tudták az emberi szót. Kicsiny, távol szigetekről hozott sárga madarak, a melyek csattogó hangon énekeltek. Nagy baglyok, melyek nappal csukott szemekkel gunnyasztottak. Óriás maeskkák, melyek tigrisekhez hasonlítottak, oly vadak és erősek voltak. Kuttyák, mindenféle fajtájúak, melyek oly értelmesek voltak, hogy a gazdjuk szeméből ki tudták olvasni annak kívánságát. Nagy pávák, melyek kényeskedve jártak föl s alá a kertben és a szobákban, s melyeknek tündöklő tollazatát a művész szerette. Egy medenczeben teknősbékkák úsztak és egy erős vasketrecben egy óriás kigyó feküdt össze-gömbölyödve, lustán pislogó szemekkel.

Lucreziát megszállította ez a sok összeviszasság, a mit látott s a mit nem értett.

Maga a művész úgy volt öltözve, a hogy más emberek nem szoktak. Többszínű selyemkötések voltak a testén, a mikbe különös, ismeretlen jelek voltak hímzve, aranynyal. A lábain piros sarúk voltak, a fején pedig egy hófehér fátyol, többszörösen körülesavarva a halántékán.

Most a műhelyébe vezette Lucreziát, a hol egy állvány le volt terítve gyönyörű keleti szőnyegekkel, s a hol egy asztalon mindenféle ékszerek és drágakövek hevertel egy halomban. Az egyik sarokban csak úgy odavetve, mint valami lom: selymek, brokátok és fátyolok egész tömege. Minden csupa szín és tarka zürzavar.

A művész fehér és omlós szöveteket vett elő és ráadta Lucreziára. A fiatal leány zavartan és szegénylősen állt előtte, alig merte fölvetni a szeméit.

— Milyen szép vagy így, Lucrezia, — mondta Sodoma, a redőket igazgatva testén, — szép vagy és megható, de ez nekem nem elég. Az arcod most nem fejez ki semmiféle indulatot. Úgy szeretnék látni, a hogy tegnap a kútnál láttalak, sápadtan, félig elalélva, azzal a leroskadó mozdulattal. Nem tudnád utánozni a kedvemért, Lucrezia?

A fiatal leány arca bíborvörös lett és félénken nézett az öreg cselédre, a ki ott ült az emelvény szélén.

— Nem tudom. Azt hiszem, ügyetlen vagyok és semmi hasznomat sem veheted, uram. Sodoma forró szeméi úgy tapadtak a szép

leány arczára, mint két részeg szentjánosbogár tapad egy fehér rózsára.

— Csak rajtad áll, — mondta, — mert látod, két eseményt akarok megfesteni Santa Catherina életéből. Az egyik az, midőn a Szűz megjelöltetik Krisztus sebeivel. Ennek a leroskadó, félig elalélt mozdulatát kívánom tőled. A másik, a mikor az elragadtatás percze jön rá, a mikor magánkívül van és lelke nagy látomásokba merül. Lucrezia, segíts nekem, hogy e freskók legyenek a legszebbek, a miket életemben festettem, hogy bámulja a világ őket akkor is, mikor én már nem leszek. Igaz művészetet akarok itt csinálni, Lucrezia, mely engem és téged örökre egymáshoz fűzön és belevigye nevünket a halhatatlanságba.

Gyönyörűen és tüzes szavakkal beszélt Sodoma és Lucrezia hallgatta őt egy elbűvölt galamb szelidségével és tehetetlenségével.

— Úgy cselekszem, a hogy te kívánod, — súgta alázatosan, — csak parancsolj és én engedelmeskedem.

Sodoma közelebb lépett hozzá.

— Küldd el innen ezt a vénasszonyt, — mondta neki súgva. — Engem zavar az alkotáshoz és abban, hogy veled nyíltan beszéljek. Lucrezia elpirult. Az apja parancsa jutott eszébe. De Sodoma oly könyörgően, oly alázatosan tisztelettel nézett rá, hogy nem félt többé semmitől.

— Albenice, — szólt kis habozás után, — eredj a kerthe és hozz nekem azokból az idegen kék virágokból, a melyeket itt nem ismernek. Az anyámnak szeretnék vinni belőlük, a ki bizonyára örülne nekik.

Az öregasszony kiment és utána — Sodoma egy intésére — az egyik sarokból egy kis törpe ugrott fel és apró bakugrással szaladt utána.

— Mulattasd őt, Pippo, — mondta Sodoma és becsukta mögöttük az ajtót.

De hiába volt Sodoma minden igyekezete és Lucrezia minden fáradozása, azt a kifejezést, a mire Sodomának szüksége lett volna, nem lehetett rávárásolni a gyönyörű arczára, a mely gyermeki tisztaságában csak mosolyogni és szegyenkezni tudott, egyebet semmit. — Oh, ha egyszer följáruhatnának, — kiáltott Sodoma, — ha egyszer, csak egyszer lát-

hatnám arcod a gyönyör és földöntúli elragadtatás tüztől elsápadni. Csak egyszer hullanál le élem félig aléltan, idegen látomások ijedelmétől, Lucrezia!

Ledobta az esetet és feléje közeledett. Lucrezia reszketve állt és lesütötte a szemeit.
— Nézz rám, — esengett Sodoma, — gondold, hogy én vagyok az ördög. Annak mondanak úgys. Tudod te ezt? Hátha az vagyok csakugyan! Nem félsz te tőlem?

— Nem félek, — felelte Lucrezia mennyei mosolylyal, — nem félek tőled.

— Sodomának hívnak, — folytatta a művész, — tudod miért? Mert azt mondják, hogy minden bűn fészke az én lelkem. Nem félsz tőlem?

— Nem félek. Te jó vagy. Te nem fogsz engem bántani.

leányt életrekelve látta valami erős izgalom hatása alatt. Nem tudott erről lemondani.

Egyszer alkonyat felé, mielőtt Lucrezia hazatért volna a szüleihez, körülvezette őt a házból és megmagyarázta előtte a sok különös állapot, a mi Lucreziának mindég örömet szerzett. Sodoma minden titkát ismerte az állatoknak és uralkodott rajtuk és azok szerették őt. Mikor a kígyó ketrecéhez értek, Lucrezia kissé elsápadt és hátrahúzódott.

— Félsz tőle? — kérdezte Sodoma.

— Félek. Borzasztó állapot ez! Néha álmodom felőle és akkor följédek és néha sikoltok is, mert Albenice fölébred és megkérdezi, mi bajom. Az éjjel is álmodtam róla. És milyen szörnyűséget. Hogy kimászott a ketrecéből és felém közeledett, hogy megmarjon. És ez ott volt a műhelyemben, mielőtt te engem

A kalitka ajtaját pedig nyitva hagyta.

Lucrezia jött, fölállt az emelvényre és Sodoma csöndesen dolgozott. Nem szóltak egymáshoz semmit. Sodoma a kiesztelt tervre gondolt. Mialatt Lucrezia gyanútlanul áll és legnagyobb lesz a csönd, akkor ő azt a sziszegő hangot hallatja, a mivel a kígyót ki szokta csalni a ketrecéből. A kígyó jön és előre csúszik. Lucrezia meglátja, megijed, elsápad és a szívéhez kap, talán össze is roskad. Ő pedig felfogja ezt a pillanatot és megvan minden, a mit akart.

A vászon fölé hajolva dolgozott egy darabig, egyszer csak fölemelte a fejét, Lucreziára nézett és hosszan, élesen fölsziszegett.

A sarokban megizzent a selyem, Lucrezia oda sem nézett.

A kígyó az ismerős hívásra lassan, óva-

szent László Nagyváradon templomot alapít.

TURY GYULA MENNYEZETKÉPE A NAGYVÁRADI SZENT LÁSZLÓ-TEPLOMBAN.

— Szeretlek téged, Lucrezia, szeretlek azzal a pokoli tüsszel, a mi a véremben ég. Minden gondolatom téged kíván ölelni és minden vágyam téged kíván összegetetni. Nem félsz tőlem?

— Nem félek. Mert én is szeretlek téged, — mondta csöndesen a leány, — és te nem fogsz engem bántani.

Sodomát féktelen kétségbeesés öntötte el e szavak hallatára. Újjongni és sirmi szeretett volna. A leány pedig csak állt előtte, mosolygó arcával, szentelenu, tizenhat évének nyugodt, vágytalan tisztaságában.

Sodoma hévvel dolgozott, de munkájának nem volt semmi eredménye. Az arcot látta, de nem ült rajta lélek. A testet érezte, mint egy törékeny bábút, a miben nincs élet. Néha elképedtenedett és abbagyta a munkát. Akkor megint a Fonte Gaia előtt való jelenetre gondolt és ismét lázas kedv fogta el, hogy a

rajzoltál és akkor én segítségért kiáltottam, de te nem mozdultál, csak néztél rám mereven. Hozzád akartam futni, de nem bírtam. A kígyó a lábaimra tekerődött.

— És azután? — kérdezte Sodoma.
— Azután fölébredtem. De úgy félttem, hogy arra gondoltam, kézni foglak, hogy a kígyót pusztítsd el a háztól.
Sodoma mosolygott.

Azt akarta mondani, hogy a kígyó teljesen ártalmatlan, a mérgefogát régen kivették, ezenkívül már öreg is és alig lát. Nem tehet kárt senkiben, mert a gyűrűinek nincs ereje többé.
De ekkor hirtelen eszébe jutott valami és nem szólt.

— Másnap azonban, mielőtt Lucrezia jött volna, fogta a ketrecet, a miben a kígyó volt és átvitte a műhelybe és fölláttotta az emelvény egy sarkában és letakarta néhány darab selyemmel.

tosan kimászott a ketrecéből és elkezdett küszni az emelvényen Lucrezia felé.

A fiatal leány csak akkor vette észre, a mikor már egészen közel volt hozzá. Ekkor a rémülettől sikoltani akart, kinyitotta a száját, de hang nem tört ki rajta. Az arca hamuszínű lett, a szemgolyói fölfelé fordultak és egy szó, egy hang nélkül leroskadt a földre.

— Megvan! — kiáltotta boldogan Sodoma és fölugrott az emelvényre és fölemelte a földről az elalélt leányt.

Aztán a szolgálót hívta, a kik a kígyót és a ketrecet kivitték a műhelyből.

A hogy a leányt lefektette egy szőnyegre, rögtön az új vázlatához látott. Azután sietve küldött valakit a kolostorba, a kívül megizente, hogy másnap hozzá fog a kápolna frescóihoz.

A szép Lucrezia di Bindit pedig hazavitték

az apja házába, a hol tudós orvosok mindenféle szerekkel próbálták életre kelteni.

De nem lehetett.

A gyönyörű leány szívét az ijedség és az iszonyat örökre megdermesztette.

Harmadnapon eltemették nagy pompával és ünnepséggel. Temetésén jelen volt a prior és gyönyörűen elbucsztatván a fiatal szűzet, őt Santa Catherina oltalmába ajánlotta.

Mikor a temetési menet San Domenico temploma előtt elhaladt, megkondultak a harangok, nagy siró bűgással.

Sodoma, a ki két tanítványával a kápolna frescói dolgozott, csodálkozva emelte fel a fejét és odaszólt az egyik ifjúhoz.

— Gentile, mi az oka, hogy a harangok zúgnak, holott a vespereye ideje még el sem érkezett?

dísztelen állapotban állott, — most fényesen restauráltatta Fraknoi Vilmos püspök, a tudós történetíró. A templom mennyezet-képeinek megfestésével Tury Gyulát, a jeles egyházi festőt bízta meg, a ki a munkát a múlt nyár folyamán be is fejezte. Három nagyobb mennyezetképből és több kisebb figurális képből áll a kép-sorozat, a mely Tury legsikerültebb művei közé tartozik.

A szentély az Oltáriszentségnek a zene által való megdicsőítését ábrázolja. Fönn a felhők között komoly szépségű angyal emeli magasra az úrmutatóban a szentséget, alant Szent Cze-cilia ül az orgonánál, a szentségre veti áhítatos tekintetét, az orgonát angyal fujtatja. A hajó mennyezetét két nagy falfestmény díszíti. A szentély felőli részen csaknem hat méter hosszú nagy kompozíció látható: Szent

aranybrokát díszítéssel borítva; a lenyúló boltívek ellenben fehéres világoszöld tónusban vannak festve gazdag barokkstílusú cartuche és korinthusi lombdíszekkel. A világos tónus, melyben a mennyezet ornamentális kiképzése tartva van, valóságos levegőssé teszi, optikai hatásban magasabbra emeli a templom mennyezetét. Az ornamentális részt Novák József, jeles fiatal iparművész festette, a ki tanulmányait a Budapesti Iparművészeti iskolában végezte.

Dr. Némethy Gyula.

A DUNAVECSEI IDILL.

Petőfinek 1844. évi április közepétől június közepéig terjedő dunavecsei tartózkodása alatt tartósabb és szívét igazán besugárzó ábránd

szent László csodája.

TURY GYULA MENNYEZETKÉPE A NAGYVÁRADI SZENT LÁSZLÓ-TEPLOMBAN.

— Lucrezia di Bindit temetik, — felelte a fiú és mesterére nézett.

Sodoma szemöldökei összerándultak egy pillanatra és a keze lehangyaltott.

A következő percben ismét munkához látott. Santa Catherina feje ott volt már előtte. Két fájdalmas, az önkívületbe meredő szem, a halálsápadt arc, az elfehéredett száj.

A harangzúgásban folytatta munkáját. Dolgozott . . .

TURY GYULA NAGYVÁRADI FALKÉPEI.

Nagyvárad egyik legrégebb építészeti emléket, a Szent László-templomot, mely építtetése, a XVIII. század kezdete óta 1780-ig, a mostani székesegyház építéséig székesegyházul szolgált, de azért a legújabb időkig szerény, szinte

László király templomot épít Nagyváradon. A király tornyos vár előtt egy magaslaton áll, kezében az alapító oklevéllel. Előtte két szerzetes a székesegyház modelljével és tervezzel. Köröskörül s a háttérben marczona katonák. A felhők közül a Boldogasszony tekint le védettjére, ölében a kis Jézussal. A harmadik kép Szent László egyik csodáját mutatja: a király bárdjával a sziklából vizet fakaszt szomjazó seregének. Elül a király plasztikus alakja, hátul hatásos perspektívában a napsütötte térségen várakozó hadsereg. Kiseb figurális képek a szentélyben: Szent Péter és Pál apostol, a hajó boltíveinek aláfüggő oldalán a négy evangélista mellképei, aranyos mozaikszerű háttérrel.

A festményekhez méltó a templom új ornamentális kiképzése. A hajó falai vörösbarna, itt-ott lilás árnyalatban vannak márványozva. A boltzat homorú süvegei zöldes-kék alapon

játszott a költővel. Zavartalan, mondhatnók idilli boldogság környezte e kis helységben, a hova szülei látogatására s üdülés végett ment el, mielőtt a Pesti Divatlapnál új élet-pályáját megkezdte volna.

Azt a nyugodt, gondtalan életet, a mely eddig oly zaklatott pályafutása után itt két hónapon át osztályrészt jutott neki, egészen bearanyozta az a gyöngéd vonzalom, melyet Nagy Zsuzsika, ez a tizennégy-tizenöt éves ártatlan szőke lányka ébresztett fel benne. Egy házból laktak két hónapon keresztül, mert Nagy Pál, a lányka atyja, a költő dunavecsei időzése alatt, mivel Petőfi szüleinek szűk volt a lakása, átengedte neki egyik szobáját, gyakran ebédre is meghívta s délutánként rendszeren átküldött Zsuzsikával egy-egy kancsó bort. Ez a közzét, ezek a találkozások nem voltak hatástalanok sem az ártatlan lánykára, sem a fogékony szívű költőre. Az idilli

II. VILMOS CSÁSZÁR, SZÖGYÉNY-MARICH LÁSZLÓ NAGYKÖVET S A JUBILEUMRA KÜLDÖTT OSZTRÁK-MAGYAR TISZTEK.

hangulat varázsa és derűje ömlik el azon a poétikus vonzalmon, a mely így féligmeddig öntudatlanul ébredve, egymáshoz fűzte ezt a két ábrándos, fiatal lelket.

Nincsen ebben a játszi viszonyban semmi a szenvedély hevéből, hanem csak hangulat, csak enyelgés és csupa ábránd az egész. A szöke lányka a költő szívében felbresztette azt az eszményi vonzódást, a melyre különösen az ilyen fiatal szöke ártatlanságok irányában annyira hajlandó, annyira hangolható volt kedélye. A hosszú együttlét, a találkozások, a költő nyugodt falusi magánya is alkalmas volt arra, hogy ezt a vonzódást valamivel melegebb és tartósabb viszonyná fűzze.

Ez a vonzalom nem emelkedett soha a szenvedély körébe; de annyira igaz, annyira őszinte volt, hogy mikor költészetét megihlette, önkéntelenül is a maga természetének megfelelő hangokat esalta a lant húrjaira. Ezért sohasem öltözik a szenvedély színébe, mindvégig a kedves enyelgés, a szelíd ábrándozás, a félig öntudatlan, ösztönszerű érzés illúzió hangulata jellemzi az ebből az érzésből fakadt költeményeket.

A *Zsuzsikához*, a mely arról szól, hogy a lányka kelme megrészegítette a költőt, az *Éjjel*, melyben a szerelmesen mosolygó holdnak adja tudtára, hogy átellenben lakó kedvesét szeretné megpillantani, az *Almodom-e?*, az évek múltán felhangzó *Elváltam a lánykától...*, a *Kerényi Frigyeshez* s egy másik *Zsuzsikához* irt költemény mind ilyen szerű hangulatnak kifejezői; valamint azok a népdalszerű költemények is, a melyek ha nem közvetlen megnyilatkozásai is ez ábrándnak, de hangulatuk szövetén át kiérzethető ennek a vonzalomnak az emléke. Azonban az utóbbiakat csak a hangulat közössége s egyes vonatkozások fűzik az ebből az ábrándból keletkezett költeményekhez. Ilyenek: «Nem nézek én, minek néznék az égre...» «Mi foly ott a mezőn...» «Arványhaj a süvegem bokré-tája...» kezdettű dalai.

E dalokat a merengésre és képzelődésre való hajlam vetette felszínre s ugyanez volt az alapja annak a valóságos érzésnek is, a mely az egyenesen Nagy Zsuzsikára vonatkozó költeményekben kért hangot.

Ezek a képek nem maradtak meg mindig a jelennek szűkebb körében, hanem a képzelet tovább kísérte e boldogságot s a jövődéli üdvösségről szőtt kedves képeket. Így aztán egész természetesen kereste fel Petőfi képzelete a családi boldogság képét, a melyre oly fogékony volt. És ha már a valóság minden behatása nélkül is annyira óhajtotta és várta, csak nagyon természetesen, hogy ez a vágy hozzákapcsolódott ahhoz a kedves vonzalomhoz is, melyet Nagy Zsuzsika ébresztett fel benne. Tehát különösen a családi élet iránt

való hajlama szól abból a *Zsuzsikához* című költeményéből, a mely csak 1880-ban került napfényre. Ennek az egész ábrándnak természeté és magának a «Zsuzsikához» címzett költeménynek enyelgő hangja is arról győz meg, hogy inkább csak elábrándozott a házasság üdvösségéről és ezt az ábrándot Nagy Zsuzsika személyéhez fűzte.

Az pedig kétségtelen, hogy a költői kedély enyelgése és nem a szerelmes lélek komoly elhatározása vagy akár szándéka az, a mi e költeményt megszólaltatta. Annál kevésbé van csak valami is benne a szenvedélynek abból az erejéből, a mely a szerelme minden megalkuvás nélkül szokta a választott lány bírására ösztönözni.

Hogy mint a többiből, úgy e költeményből is az ábrándos játék hangja csendül meg, azt magának e költeménynek bizonyossága mellett a legáltalában fejezi ki a költőnek az a keresetlen, őszinte vallomása, a melyet *Kerényi Frigyeshez* irt költeményében tett. Ebben van egyszersmind a leghívebb és legigazabb tükrök annak az egész érzelmi viszonyának, a mely Petőfit *Zsuzsikához* fűzte. Igen szépen emlékszik meg benne szívének erről a merengő

A NÉMET CSÁSZÁR ELLÉPTET AZ EZRED ELŐTT.

A FERENCZ CSÁSZÁR-EZRED JUBILEUMA BERLINBEN.

játékáról, mely egy bájos idill vonzó hatását teszi ránk. Ez az emlékezés az elválásnak édes-bús hangulatához kapcsolódik, midőn búcsút mondott Zsuzsikának és a falu csendjének. Mikor az elválás e percében a lányka szomorú pillantása föltárta előtte elrejtett szűzi vonzalmát, önkéntelenül is megölelte a kedves ártatlanságot; s ekkor feloldódott a lányka tartózkodó szemérmé: ajkán csókot, arcán könnyet érzett a költő. Erre az az érzés, a mely eddig nem is volt tudatos Petőfi előtt s csak távoztával zsongott fel szívében, fájó emléket hagyott benne arra a gondolatra, hogy most végképen elválik a leánykától. Tehát igazán csak akkor jutott e szerelmi vonzalomnak tudatára, mikor már elhagyta azt az idilli életet, a melynek csendjében szinte öntudatlanul szövődött, végkép búcsút mondott Zsuzsikának és egyszersmind ennek az egész ábrándnak is. Új életpálya előtt állva, ismét rálépve az élet küzdő porondjára, egész önkéntelenül vált meg ettől az álmódosztól. És visszaemlékezve az ábrándos búcsúra, a lélek ösztönszerű lemondásának adott hangot:

«Mi egymáséi soha nem leszünk,
Egymást feledni lesz talán eszünk.»

De az elválásnak költői varázsa egészen meghatotta s a lemondásnak édesen szomorú hangja még továbbra is meg-megrezdült szívében. Két év múlva is, 1846-ban, mikor már az elválás szomorúságából semmi sem maradt meg, akkor is gyönyörrel emlékezett vissza arra az édes búcsúóra, mely annak idején annyira meghatotta s elábrándos öntudatlan érzésre eszméltette őt.

Ez érzésnek természetességében és igazságában van magyarázata annak, hogy annyira elvarázsolta és oly hosszú idő múlva is foglalkoztatta a költőt. Minden költeménye, a mely ebből a viszonyból fakadt, a hangulat igazságával hat meg bennünket. Az enyelgés és elábrándozás hangja, mely ez idill hatása alatt fel-fakadt kebléből, az a megható édes szomorúság, a melyet az elválás, majd az emlék keltett fel: mind őszinte megnyilatkozásai annak a csendesebb érzésnek, a mely maga is elég volt arra, hogy besugarazza és egy időre egészen betöltse ábrándos szívét.

Székelty József.

HÍRES MODELLEK.

A műtermek kulisszáiból.

Nemrég híre jött, hogy az angolországi Chelseában örök álomra hűnyta szemeit egy híres modell: Anne Warrington, III. Napoleonnak haláláig leghűségesebb barátja. Korántsem valami hívatásos modell, kinek egész

MESSINAI ÚTCAK.

A DÉL-OLASZORSZÁGI FÖLDRENGÉS. — Sorger Sándor lapnak számára készült főlvételei.

élete az ateliér-ek bohém-világa, — a mint-hogy nem ilyenek voltak azok sem, kikről alább megemlékezünk. Tünetnyes szépsége folytán önkéntelenül lett modellé s szinte világhírt szerzett egy zseniális festőnek, Carolus Duran-nak, a ki őt a «Csók» című képén megörökítette. Csodájára járnak ennek a festménynek manapság is a római Medici-palotában. Miss Warrington emlékezete pedig egyébképpen is örökéletűvé lett: egyik legszebb versét írta hozzá Paul Verlaine...

És most, hogy a valamikor világszép angol miss sivar elhagyatottságban, a feledés sűrű ködébe burkolva itt hagyta ezt a szomorú árnyékvilágot: jusson eszünkbe egy-két híres modell, kik részint szépségük, részint az életviszonyok érdekes összejátszása révén helyet szereztek maguknak a festőművészet történetében...

A londoni Tate Gallery-nek mindenkori egyik legkiválóbb ékessége a híres angol festőnek, Sir John Everett Millaisnek (1829—1896), — ki már kilencz esztendőskorában érmet kapott a rajzáért, — «The North-West Passage» ez. festménye. Nem sok ember tudja azonban róla azt a «kulissza-titkot», — a miről újabban Ronald Graham rántotta le a leplet, — hogy a kép fő-alakjának, egy jóképű tengerésznek megfestéséhez nem kisebb férfiú ült modell gyanánt, mint E. J. Trelawney, a Byron és Shelley egyik legbizalmasabb barátja. — Millais nagy kiterjedésű családjának egyébként alig van csak egy olyan számottevő tagja is, kinek arca és alakja egyik-másik festményén meg ne lenne örökítve. Felesége például az «Order of Release» című képén szerepel, a «My first sermon» című festményének egyik főalakja pedig nem más, mint a lánya: Miss Effie Millais. Az e fajta szép szokás különben valamennyi nagy festőnél közös vonás; megtette azt Munkácsy Mihály épen úgy, mint akárhány más művészünk, a kiknek feleségük, gyermekeik adtak inspirációt nem egy szép festményükhöz.

¶ Gabriel Charles Dante Rossetti-nek, a nagy-névű költő-festőnek (1828—1882), Ford Madox Brown jeles tanítványának talán legpompásab-

ban sikerült képe a «Mária Magdaléna Simon aijtánál». Ennek a festménynek több híres modellje van. A fő-alak: Mária Magdaléna egy előkelő angol urinő, Mrs. Duckworth arcvonásait viseli; Krisztus alakja nem más, mint az angol festőművészet egy másik óriása, Sir Edward Burne-Jones, míg az előtérben álló férfi a Mr. Swinburne képe mása. A «Dante álma», — Rossetti-nek ez a másik hírneves festménye, — a Szerelmek alakjában Forbes Robertson, a kiváló angol színművészt, Beatrice alakjában pedig egy igéző szépségű urileányt, Miss Peacock-ot örökíti meg.

Lehetetlen bizonyos benső megindulás nélkül nézni a jelenleg is élő világhírű angol festő és akadémikus: Sir Lawrence Alma-Tadema «The Departure» című képét. A régi római, görög és egyiptomi életnek ez az utó-érhetetlen illusztrátora a most említett festményén az ő kis családjának állított örökre maradó emlékelet. A nő-alak nem más, mint a felesége: Lady Tadema, a gyermek a kis leánya s hogy ő maga se hiányozzék a csoportból, a festményen látható márvány-mellszobor arczában Alma-Tadema saját magát festette le.

A londoni Royal Academy egykori nagy-névű elnöke, a ki esetjével könnyű szerrel megszerezte magának a peer-i méltóságot: Lord Frederick Leighton (1830—1896) leginkább a szép Dene-nővérekről szerette venni a mintát női alakjához. Alig van egy-egy festménye, a melyen akár Miss Hetty Dene, akár Miss Dorothy Dene klasszikus arcvonásai méltó megörökítést ne nyertek volna. Ugyancsak Leighton-nak egy másik híres modellje olasz ember: Signor Angelo Colarossi, kinek alakjával a régi britonok és phoeniciaiak közti kereskedelmet ábrázoló nagy festményen találkozhatunk. Ezt a kapos talián urat egyébként Millais is vászonra vetette a «Raleigh gyermekkor» című nevezetes képén, hol egy tengerész alakjában van átadva a halhatatlanságunk.

¶ Everett Millais máskülönbén ezen a most említett nagy alkotásán két fiának is megfelelő helyet juttatott, míg a «Mercy: St. Bartho-

lomew's Day» című festményén látható, megyerősen szelíd arcú apáca a Lady Granby arcvonásait viseli.

A már előbb említett angol író: Ronald Graham, irigylésreméltó buzgósággal és türelemmel péczézi ki, hogy Gabriel Rossetti nagy tanítványa: Sir Edward Burne-Jones (1833—1898) az ő egyik legismertebb «The Golden Stairs» című festményén a korabeli előkelő társadalomnak hány kiválóbb nő-alakját örökíti meg. Feleségén és leányán kívül ott vannak e képen többek közt a Miss May Morris, Miss Peacock, Mrs. Duckworth, Mrs. Gellibrand és Miss O'Neill valóságos élő alakjai. Ha a «Vénus tüköre» című nagyszabású műalkotásban gyönyörködünk: a fő-alakban okvetlenül a Burne-Jones leányára ismerünk, míg az «Annunciation» Máriajához az imént említett kiváló szépségű Duckworth asszony szolgált szeretetreméltó minta gyanánt.

Az imént meghalt Anne Warrington különben a nélkül is a hírneves emberek sorába került volna, ha Carolus Duran mester véletlenül nem róla mintázta a «Csók» fő-alakját, vagy ha a mesésen szép miss annak idején nem is hozta volna lázas dobogásba a párisi Quartier Latin hevülekény diákjainak szívét. Az ő hírességét eléggé biztosította a III. Napoleonnal való barátsága. A szép modell még a halál után is hű maradt a chislehursti remetéhez, egész a múlt évi november 1-ig nem múlt el egyetlen Mindszentek-napja sem, hogy császári barátja sirját meg ne koszorúzza volna a chislehursti temetőben. Ez évből már beteg volt akkor: most először, elmaradt III. Napoleon sírjáról az Anne Warrington koszorúja... Zsoldos Benő.

HÓ BUDAPESTEN.

A hó Budapestén igazán ritka és drága vendég és nem állandó, mert itt hirtelenül elolvad. A főváros hatósága nem szereti, mert eltakarítása rendszerint temérdek pénzbe kerül. A fővárosi ember sem szereti, mert hideget jelent, a mikor sok szén fogy, csak a szegény

MESSINA EGY RÉSZÉ, A HOL KŐ NEM MARADT KÖVÖN.

munkás-emberek és a fuvarosok szerették, mert sok munkát és jó téli keresetet adott. Ha olvad és beáll a locs-pocs idő, akkor sem szeretik. A házmestereknek átka, mert folyton seperni és lapátolni kell a sűrűn hulló havat a járdáról.

És mégis mennyi ember szereti a havat. Nem is hittük. Csak most látjuk, a mikor Budapest egy eddig ismeretlen oldalról mutatkozik be, a hol a hó játszsza a legnagyobb szerepet. Hirtelen támadt, észrevétlenül, és épen olyan hirtelenül lett népszerű és kedvelt a hó a fővárosi közönség körében, mint a milyen ellenszenves volt csak röviddel ezelőtt is. Mi idézte fel hirtelenül ezt a nagy változást? A hó állandósága, a hó szépsége, a hó vonzóereje.

A Tátrában, Semmeringen, Davosban a hó időszakában a legkedveltebb a szánkózás, sportnyelven: a rődlizás. Csak hogy azokon a helyeken, külön e célra készített és fentartott, jól gondozott szánkózó-pályákról gondoskodtak. Nagyszerű téli sport fejlődött aztán itt ki. De mindez csak a vagyonos és gazdag emberekhez hozzáférhető. A középosztálynak hozzájutni nem lehetett, mert sok pénzbe, sok időbe és rendszeres életrendjének megváltoztatásába került volna. Más-részt amaz előkelő helyeken kívül, a városokban hely sem állott rendelkezésre e célra, de a nyárspolgári felfogás sem tartotta előkelőnek: kézi szánkón szánkózni.

Gyermekeinkben azonban gyönyörködünk, mikor kipirult arccal látjuk őket a dombokról lesánkózni és ügyességét és erejét fokozni.

A hó végre nekünk, budapesti gyerekeknek, sőt a vén fiúknak is meghozta ezen igazán tüneményes mulatságot, ezen valóban edző, férfias sportot.

A budai hegyek gyönyörűen fehérlenek a hólepel alatt. Sohasem volt a Zugliget vagy a Sváb-hegy olyan szép, mint mostanában; de ezt is csak most látjuk.

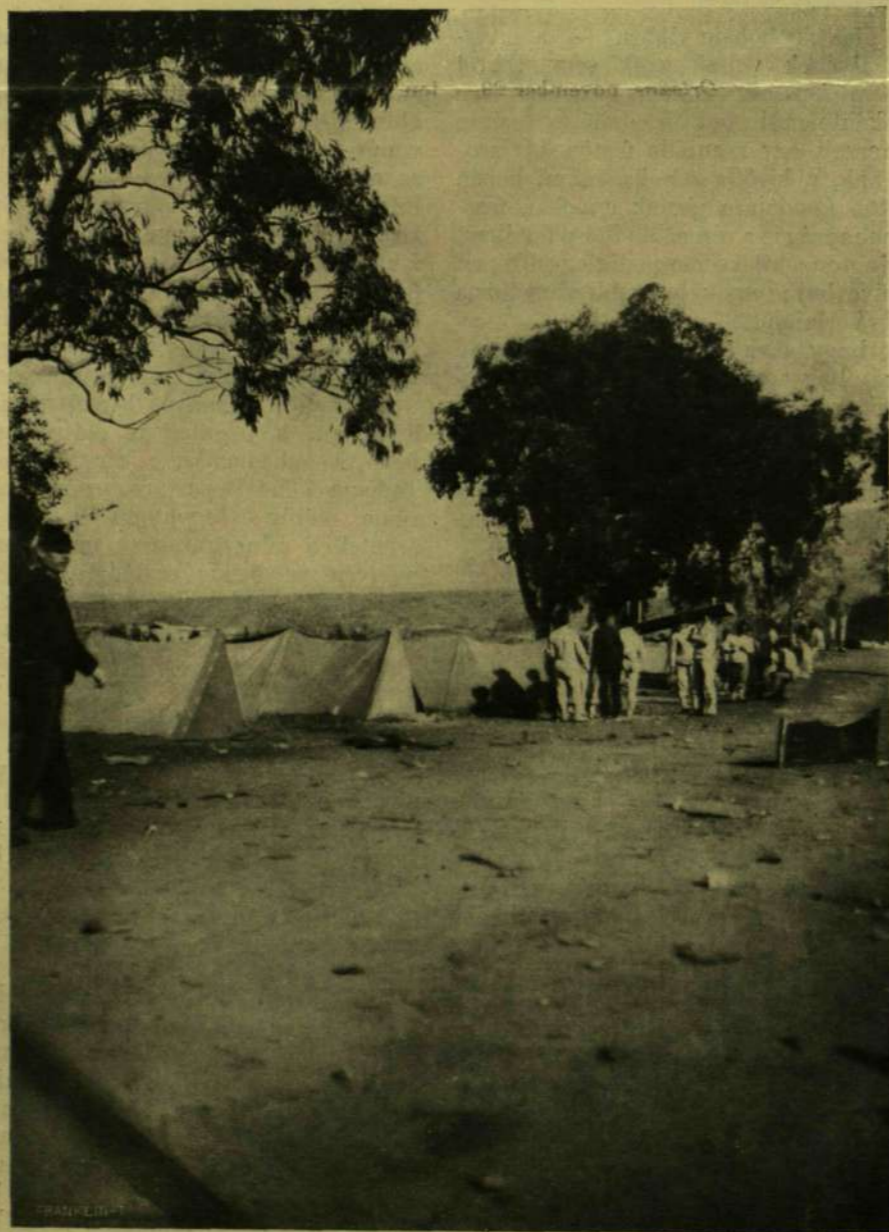
Mindenütt elegendő hó van. Ez teremtette meg, mondhatni észrevétlenül, sőt eleinte titokban, a két hét alatt impozánssá, — óriássá, — fejlődő szánkózó-sportot.

Ünnep- és vasárnapokon valóságos búcsújárás van a budai hegyekre. A villamos kocsik mindig sűrűn meg vannak tömve kifelé igyekező szánkózókkal, — és mindig annyira kevés a kocsit, hogy néha több villamost vagyunk kénytelenek nagy sóhajtozás és egyéb türelmetlenkedések mellett magunk előtt elosonni látni, a hová felszállani lehetetlen.

Ha végre egy kocsira felkapaszkodhattunk, a zugligeti végállomáson annyi embert találunk, a mennyit nyári délutánonként is csak ritkán. És az a rémítő sok ember, leány, asszony, — tiszték, egyetemi tanárok, sőt idős asszonyok is, a sok fess asszonyka, a rengeteg sok fiatalság, az urak, sőt az öregek

is, — mind, de mind szánkóznak; azaz nem is szánkóznak, hanem repülnek a meredek, lejtős utakon lefelé, szánkó-szánkó mellett, szánkó-szánkó után végtelen sorokban.

Az a zsiborgás, az a hangos jókedv, az a sok kacagás, a sok trombita, a sip, a töff-töff, a vásárokról emlékeztető kiabálás valóban kábultatta teszi az embert; elragadja, megszállja és rabjává teszi annyira, hogy ellenállhatatlanul beáll mindenki a sorba szánkó-

SÁTRAK A HAJLÉKTALANOK SZÁMÁRA MESSINÁBAN.

A DÉL-OLASZORSZÁGI FÖLDRENGÉS. — Sorger Sándor lapunk számára készült felvétel.

közni. Csak a hullámai felhajító tengerbe láttam az embereket olyan élvezettel beleugrani, mint a minő elemi erővel rohan lefelé szédítő sebességgel a valóban igen meredek lejtőkön és utakon itten a szánkózók sokasága.

A szánkózó-sport a legrövidebb idő alatt olyan óriásilag hódította meg a főváros sportkedvelő közönségét, hogy például a Zugligetben a Fácán környékén, — akár felette, akár alatta, — szánkózni már nem lehetett a sokaság miatt, kiszorultunk az első pályáról. — Az első időszakban már több mint kétszáz szánkót számláltam meg. Hozzá ezen szerpentin-utak olyan meredek, hogy valóban szédítő sebességgel száguld lefelé az úton — vagy a pályán, — a kicsi szán, a rődli, — a mit a több személyt vivő «Lenkere» még mindig túlszárnyalnak.

Ez okozta azután azt, hogy például a második vasárnapon már a Fácántól jobbra s balra eső utakon is mindenütt csak szánkóztak, sőt még a budakeszi út is teli volt szánkózókkal, de ezenkívül Holzspachnál is nyüzsgött a szánkózók sokasága. A Béla király útján s az abból eredő mellékutakon is csupa szánkózó bukkan fel. A Svábhegy telis de teli van; a Rózsadomb, a Gellérthegy lejtők mind megeléknültek.

Mondhatni, ezrei és ezrei a fővárosiaknak karolták fel egyszerre a rődlizást. Szóval sporttá és divattá lett a rődlizás Budapesten is, nemcsak Davosban.

Hogy milyen mulatság, milyen gyönyör ez a rődlizás, csak az éri meg, a ki maga is megpróbálta. A legszenvedélyesebb korszolyások egyszerre leglelkesebb híveivé lesznek; a korszolya *suíba* kerül. — A ki csak egyszer is megpróbálta onnan ama szédítő magasból szágulva, lefelé szánkózni, a ki ott a szerpentinak hirtelen kanyarulatainál férfias bátorsággal és hideg lelkinyugalommal, de annál

nagyobban égő sport-ambícióval biztosan vezetni le a szánkóját s a ki azután mint a fergeteg, neki érezhető a ménesbéli vad csikó módjára száguldó rődlit, a kinek mindamellett a legélesebb szemmértékkel kell a hirtelen változó terepet, az előtte settenkedő jobbra és balra fekvő mélységet és a rohanó szánkók sokaságát mérlegelni, — és minden veszedelmet elhárítani, azonkívül a lábbal s az egész testtel folyton irányítani és kormányozni: — annak az élvezetek olyan sokasága jut ki csak egyetlen leereszkedésnél is, a milyent semmi más sportnál, — a löversenyt kivéve, — élvezni alig lehet.

Ha pedig leértünk a pálya végére, akkor újból fölfelé törekszünk ama legmagasabb pontra, hogy másodszor és tizedszer is leereszkedjünk. Ámde ama meredekre való felkapaszkodás, a feljutás, a felmászás hozza meg viszont az izmoknak azt az erőt és ruganyoságot, a mely bárha eleinte kifáraszt, de végeredményében: megedz és felfrissít, — sőt megifjít. Mesésen jön meg az étvágy ilyen rődlizás után! Aludni pedig: mennyországban alszunk.

A tüdő, a szív, a vérkeringés, a lágy részek, az inak, az izmok mind tágulnak és dolgoznak, de a mi a fő, összhangban működnek; s ha még hozzá a felfelé való kúszás okozta egészséges izzadást is elértük, olyan higiénikus üdítő vérkeringéssel összekötött testmozgást végeztünk, a mely a szellemet és a kedélyt is felfrissíti. Ezt olcsóbban és egyszerűbben, de célszerűbben — a legtisztább hegyi levegőben — semmi másféle sporttal így elérni és megszerezni nem lehet. Ezt érzik az emberek nyomban, és ezért is hódított a rődlizás olyan rohamosan. Ruganyossá, villamossá leszünk. Tessék csak megpróbálni.

Lőherer Andor.

MISS RANDOLPH UTAZÁSA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta C. N. és A. M. Williamson.

Jack Winston Lord Lane-nek.

Orleans, november 29.

Kedves Montie!

Annyi mondanivalóm van, hogy alig tudom, hol kezdjem. Mindenekelőtt tudatom, hogy kalandom akadt, valóságos hús és vérből való lényvel. Beleestem, benne vagyok — minden előzetes szándék nélkül. De ez a kaland oly kellemes nemű, hogy legjobban szeretném, ha mennél tovább tartana. Tudom, azonnal rám olvasod: «Itt asszonyról van szó»; és igazad van. De nem a közepén, hanem elején kezdem

A MESSINAI TENGERPARTI KORZÓ A FÖLDRENGÉS UTÁN.

A DÉL-OLASZORSZÁGI FÖLDRENGÉS. — Sorger Sándor lapunk számára készült felvétel.

A MESSINAI TENGERPARTI KORZÓ A FÖLDRENGÉS UTÁN.

történetemet. Előbb azonban egy pár szót rórolad! Roppantul érzem hiányodat. A végzet kegyetlen csapása, hogy Davosba rendelték téged, mikor már minden előkészület megtettél, hogy velem Napieremen a Rivierára mehess. Én még mindig úgy vélekedem, hogy az utazás, ha az egész napot a szabadban töltöd, valószínűleg ép úgy gátat vetett volna kezdődő mellbajodnak, mint Davos hideg, száraz éghajlata; de kétségtelenül helyes volt az orvosok tanácsát követned. Nagy érdeklődéssel várom leveleidet és az egészséges állapotáról szóló jelentéseket. Minthogy nem lehetsz velem, jól esik legalább mennél többször leveleznem veled; de különben is azt mondtad, hogy szeretnél gyakran értesülni franciaországi élményeimről, még pedig «bő részletességgel».

Nos, az új kocsit bámulusod példány. Egyetlen hibát sem találhattam eddigéig. A legtöbb domb tetejére egy szempillantás alatt feljut, a mi pompás dolog; mert habár csak ketten ülünk benne, — Almond és én — de a *tonneau* annyi podgyaszt tartalmaz, a mennyi majdnem felér egy utas súlyával. Dieppe és Páris között csak úgy emészette a kilométereket, mint a terjedő láng a száraz fát emészti. Járása kellemes és majdnem egészen zajtalan. A gáz elágása tökéletesen megy végbe; a víz és benzinkészlet elegendő 150 mértföldre. Azt

tartom, a Napierben végre megtaláltam az eszményi kocsit, melyet — mint jól tudod, — oly sokáig kerestem. Almond Achères mellett a sík téren megmérte a haladás sebességét és óránként negyvenöt mértföldet talált, a mi ilyen automobilnál elég szép eredmény.

Dieppe és Páris, közelebről meghatározva: Gisors és Meru között vette kezdetét a kaland. Épen lejtőn felfelé haladtam (az emelkedés egy volt a tizenöthöz), midőn szemembe tűnt a sorsüldözött Szépség. Egy képtelen bolond kocsi, melynek hátranyúló dudorodása eléggé mutatatta, hogy valami régiséggel van dolgunk, mozdulatlanul állt a dombon; két hölgy ült a rendkívül magas hátsó ülésen, mint valami trónuson és a gépész az út szélén fekvő kovácsműhely felé támaszkodott. Automobilon utazók természetesen kötelesek egymás segítségére lenni; megfeneklett kocsit elhagyni annyira volna, mint a tengeren figyelembe nem venni a vészjeleket; azonkívül az egyik hölgy fiatalnak és bájos alaknak látszott. Ezért, mihelyt elhaladtam a hölgyek mellett, megállítottam a kocsit és hátrafordultam.

Csak rá kellett néznem a hölgyekre, hogy Amerika lányaira ismerjek, mielőtt a szájukat kinyitják. Nagyon tökéletesen fel voltak szerelve, az idősebbet annyi prém és szemvédő takarta, hogy csak az orra hegyét láthattam. A fiatalabbik igéző szürke prémes kabátot viselt, továbbá a fején valamit, a mit a nők — úgy hiszem, — «toque»-nak neveznek, és ketős fátyola Tantalus kínjait okozta, mert alig engedte sejtetni a pikáns arcvonásokat és az ésbontó szürke szempárt. A két hölgy — vagy inkább a fiatal — meglehetősen kurtán visszautasította a felajánlott segítséget, de oly zenei csengésű hangon történt az, melyet felette ritkán találhatni az amerikai keleti államok hölgyei között — és ezek előttünk csakis new-yorkiak lehettek. Nem volt mit tennem, vissza kellett vonulnom, de Almond, a ki hátra pillantott, midőn teljes gyorsasággal tovairamodtunk, felkiáltott: «Ejnye, sir, az ördög vigye, három kovács taszítja őket a dombon felfelé.» Ebből azt következtettem, hogy a szép hölgy nagyon félti kocsija jó hírét. Így végződött az I. fejezet.

A II. fejezet Suresnes mellett játszik, néhány nappal később. Cannes felé épen indultam és már a hidon túla értem, midőn balfelé a domb alján egy *garage* udvarán ismét megpillantottam a sorsüldözött Szépet, ugyanazt a Szépet, de más hajban. Ott volt a magas, tekintélyes kocsit, tetején a szép hölgy magában, megtesztülése a Bánatot fájó mosolylyal elviselő Türellemnek. Mielőtt még tisztában voltam a teendővel, befordultam az udvarra és megállítottam a kocsit a hölgy mellett. Mintegy ürügyképp *stelline*-t kértem, bár tényleg úgy állt a dolog, hogy Almond csak félórával előbb megtöltötte mindkét benzintartót az Automobil-Clubban. A *garage* tulajdonosától hallottam,

FÖLVONTATJÁK A SZÁNKÓT.

hogy a szép hölgy kocsját baleset érte, eltört a forgatya. Mikor mi először találkoztunk vele, Almond véletlenül meglátta a gépészt és oly ezébeljére ismert benne, ki Londonban a selejtesek közé tartozott. Ennélfogva, midőn hallottam, hogy ez az ember ötszáz frankkal Párisba ment új forgatyút vásárolni, komolyan kezdtem találni a helyzetet és nem törődve a korábbi visszautasítással, újból felajánlottam szolgálataimat.

Az amerikai miss felemelte fátvólát és Jupiterre, öröm volt ránézni, látni mély tűzű, őszinte nézésű szemét, piros, ezúttal ugyan kissé bánatos, de másképp a humor iránti finom érzékre valló ajkát és barna haját, melynek fodrai fülecskéire simultak és melynek egyes fűrtjei fehér nyakára omoltak. Szívem mélyében mintha ujjongás támadt volna ily tökéletes szépség láttára. Szokatlan idegesség vett erőt rajtam, mikor megszólítottam.

Végére is el kellett hajtatom az Avenue de la Grande Arméeba, keresni az eltűnt embert és egy új forgatyút beszerezni. Emlékszel talán, hogy első kísérleteimet az automobil-sport terén én is — mint annyi más, — egy Benz-motorral tettem és így jól tudhattam, hova kell fordulnom. Senki se tudott semmit az emberről. Jó pénzen rávettem egy legényt, hogy az egyik kocsirol szedje le a forgatyút

EGY VILLAMOS KOCSI RAKOMÁNYÁNAK FÖLVONULÁSA A HEGYRE.

mem támogatása végett bemutattam, Miss Molly Randolph (neked megmondhatom a nevét) felkiáltott, hogy ismeri az anyámat. Milyen furcsa véletlenek vannak az életben! Úgy látszik, megismerkedtek Párisban. De a kocza el volt vetve, a miss szolgálatába fogadott. A Napiert Almondra bízta, kinek általánosságban utasítást adtam, hogy lehetőleg közelünkben maradjon, de vigyázzon, hogy meg ne lássák. Két nap óta immár *chauffeur* vagyok, *mécanicien*, vagy akárminek nevezed, oly leány mellett, kinél bájosabb teremést nem találhatsz ezen a csupa gyönyörrel kinálkozó világon.

Magam elé képzeltek, barátom, a mint Davosban a chaise longue-on heverve és a verőfényben sűtkérezve, halk fűttségóval olvasod e sorokat. Ma este nem érek rá többet írni. A mi hátra van, várjon holnapig.

Igen őszinte és izgatott barátod

Jack Winston.

Jack Winston Lord Lane-nek.

Hôtel de Londres, Amboise, decz. 3-án.

Kedves Montie!

A bonyodalom növekszik. A leány felséges. De olyan dolgok történnek, melyeket előre nem láthattam és a melyek nincsenek inyemre. El kell taposnom egy férget — és el is fogom taposni. Ezt a levelemet hálósobámban írom, reggel háromkor. Az éjszaka gyönyörű, inkább

A VILLAMOS VASÚT ZUGLIGETI VÉGÁLLOMÁSA TÉLEN.

TÉLI SPORT BUDAPESTEN. — Balogh Radolf félvételei.

tavaszi, mint téli. A kitért ablakon át behatólag egyedül hang a Loire lomha hullámainál ered, melyek a nagy kőhid pilléreit nyaldossák. Nem feküdtem le; nem is fogok lefeküdni, mert tennivalóm lesz már hajnalhasadtakor. Ámbár ma keményen dolgoztam, nem vagyok fáradt; az izgatottság elnyomja a fáradság érzetét. De hadd írjam le röviden, mi történt az utolsó pár nap alatt. Megnyugvás és öröm nekem, ha rokonérzésű lelked osztozik örömömben és bánatomban. A mit írok, azt te — tudom — türelmetlenül és — remélem — érdeklődéssel fogod olvasni. Hogy többször mosolyra indítalak, abban bizonyos vagyok.

Utolsó, Orleánsban kelt levelemből már tudod, hogy Suresnesben mint *chauffeur* Miss Molly Randolph szolgálatába szegődtem. Ugyanekkor sikerült a *garage* tulajdonosa segítségével az új forgatyút bájos úrnőm utálatos kocsi-jához illeszteni és délután három vagy négy óra felé útra készen állottunk. Mikor a pokróczot a hölgyek köré csavartam, Miss Randolph esdő tekintetét vetett rám. «Nagyném — így szól, — azt állítja, hogy egészen hiábavaló útra kelünk, ő meg van győződve, hogy sohasem jutunk el semerre. Pedig ugy-e bár, jó a kocsi, Brown, és elérünk Toursba, nemde?» Én egészen az igazságnak megfelelően, így válaszoltam, igen szívélyesen: «Ez egy nagy kocsi, miss. Biztosítom, hogy ezzel kényelmesen be-

INDULÁSRA KÉSZEN, A GELLÉRTHEGYEN.

KÉT ÜLÉSÉS A NORMAFÁNÁL.

El kell azonban ismernem, hogy a gépezete nagyerejű. Zúgva-búgva, de kifogástalan modorban haladt másodrendű sebességgel a suresnesi hegy teteje felé: de midőn egyenes területre értünk és a sebességen változtattunk, a jockeyt kissé hamar mozgattam és «nyissz!» elszakadt a hajtósíj. Rettenetesen félttem, hogy új úrnőm ostoba fajankónak fog tartani. elveszti a bizalmát irántam és a kocsi iránt és elhatározza, hogy hirtelen véget vet az egész utazásnak; ennélfogva, mihelyt észrevettem, hogy szakad a síj, hátrafordultam, megmondtam, mi történt és hozzátettem, hogy a kárt igen rövid idő alatt helyrehozhatni. Úrnőm elragadó mosolylyal mondá: «Mily szép, hogy oly nyugodtan veszi. Rattray, ha szakadt egy hajtósíj, mindig úgy tett, mintha a világ vége volna.»

Azt hinné az ember, hogy mi sem könnyebb, mint egy hajtósíj kijavítása, és valóban könnyű is az, ha csak kalapáccsal be kell verni egy horgot és a síj végeit megfordítani. De az ilyfajta kocsioknál az összekapcsolás sodrony-tekercsekkel történik. Ez is egyszerű dolog a műhelyben, de boszantó dolog a síjjavítás az útszélén, és ha megtörtént is már, a drótok, mint későbbi tapasztalataim mutatták, alig száz mértöldnyi út után elkoportják és átlukasztják a síjjukat.

járhatja egész Európát. Isten a megmondhatója, hogy ez a kérdés inkább reményemet fejezte ki, mint tapasztalataim eredményét; de örülségnek tartottam volna megengedni, hogy egész vállalatunk a legelején megakadjon egy félénk öreg asszonyosság aggodalmi miatt. «Hallja-e, Mary néni, mit mond Brown?» — szólt a lány oly hangon, mely kifejezte, hogy minden okoskodás megszűnik, mire én siettem a kocsi útján indítani.

Jupiterre! a kompresszió tülerős volt. Erre nem voltam elkészülve, miután a kéz egyszerű forgatása elég, ha a Napiert kell megindítani. Most a fogantyú visszakocczanása majd összetörte a kezem csuklóját. De a második próba már működésbe hozta a gépet; én helyemre pattantam a hölgyekkel általellenben (láthatod ebből, hogy a kocsi phaetonüléses) és óvatossággal igyekeztem a domb teteje felé. Valamikor használtam egy Benz-kocsit (emlékszel kis 3½ lóerejű «félpennys Benz»-emre, mint én neveztem), mely hajtósíjakkal és a rendes álló és mozgó csigákkal volt ellátva, holott ezt a német szörnykésztiményt jockey-csigával hajtják; ez pedig pokoli készülék, melyet — úgy látom — csak a végből eszeltek ki, hogy a hajtósíj mennél gyorsabban elszakadjon. A kormányzás is balkézszel kezelendő fogantyúval történik és annyi különféle emeltyű szolgál a kocsi kello kezelésére és vezetésére, hogy újkori Briareus legyen, a ki győzze.

NÉGY ÜLÉSÉS SZÁN, ESTE, A GELLÉRTHEGYEN.

TÉLI SPORT BUDAPESTEN. — Balogh Radolf félvételei.

BUDAI CSALÁDI SZÉN.

Az első napon, míg nem találtam el a munka csinyját-binyját, undorítónak és unalmasnak találtam. Először is ki kellett nyitnom a kocii hátulós részét; e végett az egész gondosan odaerősített podgyászt leszedtem és az útra leraktam. Azután a drótok és a szerszámok együtt vagy a kocii padlója, vagy a hölgyek ülései alatt voltak elhelyezve; őket zavartam tehát mindig, ha bármire szükségem volt. Mily egészen más az én gyönyörűen tervezett Napier-kocsim, melynek minden egyes része könnyen hozzáférhető!

A javítási munka vagy félóraig tartott. Mikor vége volt, egy darabig folytattuk utunkat; de mivel beesteledett, figyelmeztettem a hölgyeket, hogy a sötétségben nem mulatságos az utazás, jobb lesz tehát, ha az éjszakát Versaillesben töltik és másnap mennek tovább Orleans felé. Ebbe beleegyeztek.

Saját kényelmem szempontjából már előbb kieszeltem egy tervet. Tudtam, hogy némely kisebb vidéki vendéglőben nem lesz külön szoba a cselédek számára, különösen pedig étkezéskor majd együtt leszek a hölgyekkel, a mi teljesen megfelelt ízlésemnek. A nagyobb városokban a futárokkal, inasokkal és cseléd-lányokkal való együttékezés elkerülése céljából elhatároztam, hogy a hölgyeket elhelyezem valamely hételben, aztán magam szépen elmelegyek egy másikba. Így tettem Versaillesban is. A hölgyeket a város legelőkelőbb hételjébe vittem, a kocsit az istálló udvarába állítottam és magam kimentem a ház elé, hol Almondra várakoztam. Ő óvatosan követett bennünket a Napierrel, melyet egy mellékutczában, tőlünk vagy kétszáz yardnyira állított meg. Hozzácsatlakoztam és egy csendes hételbe hajtottunk, mely körülbelül negyed mérföldnyire esett a miss Randolphtól. Bevittem a podgyászatot, megfürödtem, fehérneműt cseréltem, fejedelmi módon ebédeltem és utasítottam Almondot, hogy reggel hat órakor talpon legyen, alaposan tisztítsa ki és olajozza a német kocsit és új horgokkal összekapcsolja számos hajtószíjat tegyen készletbe, mert elindulásunk után kötelessége lesz a Napierrel Orleans irányában követni bennünket. Így tehát kettős életet élek: nappal a bőrbe öltözött *chauffeur* vagyok, éjjel a saját kocsiján utazó angol gentleman. A terv jól kifundált; vigyázok, hogy nyomdokomra ne találjanak; lehetetlen, hogy bárki felfedezze a valót.

Nem kis mértékben félve és remegő szívvel vittem másnap reggel nyolcz órakor a kocsit Miss Randolph hételjének kapuja elé. Ő, álarcos és szemvédővel felszerelt nagynénje társágában azonnal megjelent és nem telt öt percbe, hátul a kocsinhoz volt kötve a podgyász.

Most tessék jól megérteni, — szót a leány vidám szemhunyorgatással, — zárandokútra kelünk, nem akarunk meteoriként repülni. Ha

ez a kocii versenyautomobil volna, — pedig gyanítom, hogy nem az, — még akkor sem kívánnék versenyfutást. Csak épen tovasiklani akarok, e közben mindent jól megnézni, minden pillanatban új benyomásokat befogadni.»

(Folytatása következik.)

AZ EMBER SZÁRNYAI.

A párisi léghajó-kiállítás.

Páris, január.

Ma még az automobil az úr, holnap már a repülőgép lesz az. Sok iparban ma még a kézimunka járja, de a motor befeleszkelte magát ide is s forradalmat teremtett az ember és a gép között. Éjszaka-Franciaországban egy egész város foglalkozott századokon át a takácsiparral. Hazebrouckban, kevés kivétellel, mindenki takács volt mindezeideig, — egész családok. Csöndben, békében élő nép volt. Egyszerre közéjük csapott, ép karácsony előtt, egy ördögös szövőgép. A gyárosok megrendelték a szövőgépeket s ezek viszont egyszerre tíz takácsnak vették el a kenyerét. A gépbestiók!... A takácsok, szegény nép, egyszerre fölriadtak: oda minden jelen és jövőjük nincs biztosítva. Egy éjszakán fejszéssel behatoltak

PIHENŐ.

TÉLI SPORT BUDAPESTEN. — Balogh Rudolf félvételei.

a gyárudvarokba és több szövőgépet millió darabra tördelettek.

Természetesen, ezzel nem volt elintézve e részvtre méltó nép ügye, sorsa. A gép diadalmasan szötte a fonalakat s a hazebrouckiak nagy tömege kénytelen volt letenni az orsót. Mások kezdtek.

Csöndes és néma a harez az automobil és a bérkocsik között a francia metropolisban. Tehetetlen és tragikus, mert egy-két év múlva az automobil használata tetemesen olcsóbb lesz, ezenfelül gyorsabb és kényelmesebb. A hol oly óriási a kocsiforgalom, mint Párisban, a városatyák is jobban szeretik az «auto»-t, kevesebb helyet foglal el és nem koptatja úgy a faburkolatot, mint a lovak patkói.

A gyorsaság a jelszó s minden intézménynek alkalmazkodnia kell hozzá manapság.

Ah, Napoleon még nem gondolt száz év előtt gőzhajóra sem!... Ha az ő korát megelőzte volna Fulton, ki tudja elképzelni, mivé fejlődtek volna még az ő világhódító tervei? Lett volna-e oka fájdalmas felkiáltására:

— Ha nekem olyan hajóim lettek volna, mint Angliának!...

El volt telve a szárazföldi hadseregével, s nem gondolt a hajógyűkra és bombákra.

Előttünk van egy új perspektiva: a levegői háború réme. Alig kétséges, hogy a fenyegetett országok fölött elrohanó repülőgépek megmérkőznek a leghatalmasabban szervezett tengeri hajórajjal. Hasonló pusztítást nyújt a levegőben szembe kerülő repülőgépek serege. Nem lehetetlen mégsem, hogy a repülőgép e roppant hatalma fogja megteremteni a békét.

A mint megszoktuk az automobil, meg fogjuk szokni a repülőgépeket, nem telhetik be egy-két évnél több s már Európa népei új virradatra, új átváltozásra ébrednek. A repülőgépek harmincz-negyven vagy több méternyi magasságban suhannak el majd fejük felett, esőndesen, az emberi szellem győzelmes tudatában, szétterjesztve fehér szárnyaikat a kékségben, mintha nemes hatttyúk szállanának.

Párisban és környékén gyakran látjuk őket: Farmant, Wrightet, Delagrangé-t és másokat, Issy mellett egy egész léghajó-negyed keletkezett, nagy gyárakkal, hol a géprészletek, motorok készülnek az utolsó szögig.

A francziák voltak az elsők a léghajó felalálásában, a repülőgépben is az elsőket akarják megtartani: C'est la gloire! Ez a gloire! A parlament nemrégiben ezért szavazott meg hatszáz ezer frankot különböző buzdításokra s a francia léghajós-klub egész tömeg díjat tűzött ki különböző mérközésekre. Farman néhány hét előtt röpült Issyből Reimsba s a kormánynak egy tucat óriási nagyságú kormányozhatója van, körülbelül mindegyik jóval hosszabb, mint a pesti Operaház.

A tavasszal lesz az első nagyobb mérközés

a repülőgépek között. Calais-tól Dowerig, a Manche-csatornán át; hol oly gyakoriak a viharok.

A francziák azért csinálták meg a léghajó-kiállítást, hogy ezzel is biztosítsák maguknak az elsőséget a léghajózás történetében.

A Grand Palais rendkívül terjedelmes üvegcsarnokában hosszában van felfüggesztve a «Bordeaux városa» kormányozható léghajó. Sárga a testburkolata s fel lehet menni a csónakjába, alaposan megvizsgálva minden részletét. Hasonlóképen Wright, Delagrangé, Farman, Blériot repülőgépeit így lehet tanulmányozni, melyet még egy év előtt nem engedtek meg senkinek.

A repülőgépek és léghajók egész tömege van itt egybegyűjtve. Csak itt látni ama heves és lázas vágy kitörését, hogy birtokunkba kerítsük, a mit a természet megtagadott tőlünk: a szárnyakat.

Esnault Pelterie, az egyik léghajós, meghívta a köztársasági elnököt egy levegői körútra. Fallières azzal felelt:

— Merci. Elfogadom.

Ez közvetlen azután történt, mikor Wrightet kérdezte Fallières a közmunkaügyi miniszter jelenlétében:

— Mondja, monsieur, teljesen biztosnak érzi magát a gépén?

— Sokkal biztosabban, mintha vasuton utaznék.

A GELLÉRT-TEMPLOM KÖRNYÉKE.

TÁBÁN A GELLÉRT-HEGYRŐL NÉZVE.

A HÉTRŐL.

A legjobb rendőrség. A kőbányai úton egy embert agyonszúrtak, egy másiknak keresztül lőtték a tenyerét. A Turul-utczában egy napszámos csákánnyal terített le egy másikat. A Telep-utczában két kocsi összeszurkálta egymást. Az Üllői-úton egy munkás megkéselt egy gázszerezőt. A Szabolcs-utczában egy fűtő mellbe lőtt egy üvegest. A Sziv-utczában egy napszámos agyonszúrt egy asztaloslegényt. A Hungária-körúton korcsmai verekedésben revolverlövessel megsebesítették a korcsmárost és két munkást. Mindez a gyilkosság, vérengzés, verekedés egyetlen egy város egyetlen egy napjának bizonyára nem is egészen teljes rendőri krónikája. Egy vasárnapi, tehát egy olyan napé, a melyen a munka szünetel, a gyár, a műhely zárva van, de nyitva marad — a korcsma. Semmi se áll tőlünk távolabb, mint egy olyan szándék, hogy a vasárnapi munkaszünet, a hetedik nap megszentelt pihenése ellen izgassunk. Erre a szünetre, pihenésre, a köznap lárma ünnepi meghalkulására szükség van. Bizonyára eljön majd az a szebb, szelidebb és boldogabb kor, mikor az ünnep fehér napját a műveletlen és garáza indulat mámoros féktelenkedése nem teszi majd ilyen vérfoltossá. De elolvastván a munkátalan nap krónikáját, önkéntelenül is előtörl bennünk a gondolat: miocoda óriási fékező energia és fegyelmetartó erő van a munkában.

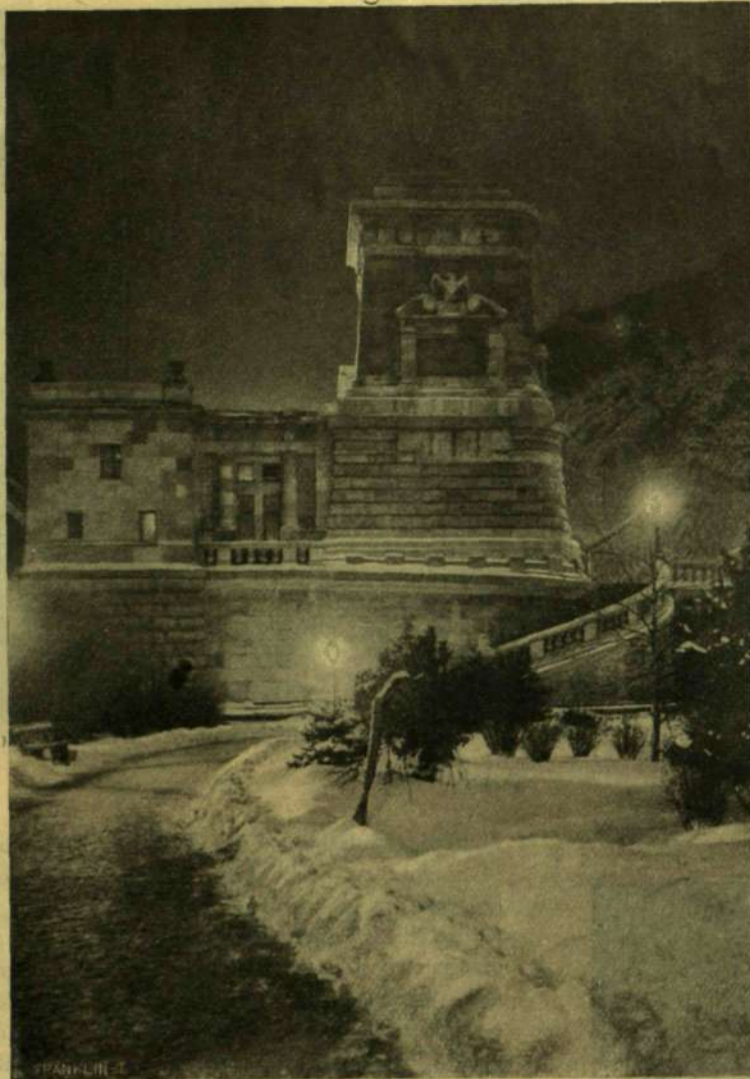
A HEGYALJA-ÚT.

ÉJSZAKAI FÉNYKÉPEK BUDÁRÓL. — Balogh Rudolf félvételei.

Mennyi zabolátlankodásra hajlandó indulatot köt le, mennyi — pusztításra is alkalmas — cselekvő erőt szorít a hasznos foglalkozás szolgáltatába, mint a vezető a villámot. Valóban: a legkitünőbb rendőrség maga a munka. Az emberek, ha dolgoznak nem verekednek, nem késelnek, nem lövöldöznek egymásra. De mihelyt nem dolgoznak, a rend fölborul, lelkük fegyelme megbomlik és pusztítóvá züllik minden energia. Vajjon gondolnak-e a munkának erre az erkölcsére azok, a kik derűre-borúra rendezik nálunk — a sztrájkokat?

*

Magyarok Bécsben. Annak a hivatalos statisztikának, a mely a minapában jelent meg Bécs városa idegenforgalmáról, van egy adat-csoportja, a mely bennünket igen közelről érdekel. Ez az adat-csoport ugyanis arról ad számot, hogy a császár-város magyar vendégeinek a tömege az utóbbi években egyre fogy. 1904-ben még közel nyolczvanezer magyar vendég duzzasztotta bőségére az osztrák székáros idegenforgalmát, tavaly, 1908-ban már fele annyi magyar ember se fordult meg Bécsben. Összesen harmincznégyezer. Pedig Magyarország lakossága nem fogyatkozott meg az utóbbi esztendőben, az utazási kedv meg annyira föllendült, hogy szinte kinőtte a vasutat. Ha ki lehetne számlálni kilométerekben, hogy mennyivel többet

A BUDAI ERZSÉBET-HÍDFŐ.

A HADNAGY-UTCA.

ÉJZSAKAI FÉNYKÉPEK BUDÁRÓL. — Balogh Rudolf félvételei.

utazunk ma, mint utaztunk még ezelőtt négy esztendővel is, gyönyörű summa kerekednék belőle. Szembéllítva a hatalmas többletet azzal a szintén hatalmas mecsökkenéssel, a melyet a császárváros magyar látogatóinak a száma mutat, kétségtelenül egy ellentét kerül a szemünk elé, a mely azonban nagyon könnyen megmagyarázható. Ha teljesen figyelmen kívül hagyjuk is azokat a tekinteteket, a melyek sok magyar ember kedvét elveszik attól, hogy Bécsbe kíváncsok, még mindig marad két nagy magyarázó momentum. Az egyik: *Budapest*. A mi fővárosunk úgy megnőtt, úgy kifejlődött, nagyvárosi készségében úgy meggyarapodott, hogy a ki erre a készsége kíváncsi, vagy vele élni akar, egyre kevesebb oka van rá, hogy Bécsbe szaladjon érte. Itthon is megtalálhatja azt, a mit egy nagyváros fölszereltsége és érdekessége adhat. Ha pedig egy más nagyváros másforma életére kíváncsi — és ez a másik momentum — akkor nem Bécsbe megy, hanem mert az utazás mesterségét is megtanultuk, meg messzebb: Berlinbe, Párisba, Londonba, a hol több újat és nagyobbrendűt is lát, mint az osztrák rezidenciában. A magyar látogatók óriási mértékű megfoghatósága annak a bizonyossága, hogy Bécs megszűnt a világ teteje lenni a számunkra és ezen a változáson bizonyára semmi okunk se lehet búslakodni.

*

A *bányász*. Három nap alatt két nagy bányászercsélenség történt a múlt héten Magyarországon: Resiczán és Ajkán. A resiczai bányavidéket ez alkalommal az idén már másodszor is juttotta ilyen gyász, ebben a rövid, még alig megindult esztendőben. A katasztrófáknak e sűrű megismétlődése megdöbbentő lenne még olyan országban is, a hol a föld mélyében folyó munka birodalma nagyobb és hadserege számosabb, mint minálunk Magyarországon, ahhoz képest, a mennyi kiaknázandó érték, kincs és haszon a föld mélyében háborítatlanul várja a csákányt, a bányászat még meglehetősen csekély. Mindenesetre csekély ahhoz a földathoz képest, a mely a munkájára várakozik, hogy az ország rejtett kincseinek teljes birtokába

és élvezetébe jusson. A bányászatnak tehát természetesen igen nagy jövője van minálunk és a fejlődés törvénye azt kívánja, hogy az idő teltével egyre nagyobb és nagyobb embertömegek szálljanak le majd a mélységbe napvilágra hozni a jólét és a boldogulás elemeit a maguk és a mások számára. És mert ez az igazság, nem tudjuk helyeselni azokat a hangokat, a melyek a katasztrófák megrázó és elkeserítő hatása alatt eleve a martíromság bélyegét sűtik rá a bányász hivatásra. Igaz, hogy ez a mesterség nehéz, keserves és veszedelmes, de nincsenek-e más szintén nehéz, keserves és veszedelmes mesterségek is? Nem ilyen-e a hajós, a vasutas, az építész, a katonás, az orvos? De azért minden pályára, mesterségre, hivatásra akad vállalkozó, mert a nehéz és veszedelmes volta mellett megvan a maga szépsége, haszna és poézise is. Az emberi lélek olyan alkotású, hogy megvan benne az érzék és fogékonyság mindenhez, a miben az emberiség számára valamely érték vagy haszon lakozik. A tudományos haladás kötelessége, hogy az emberi munkából a veszedelem, a szerencsétlenség, a katasztrófa elemeit kiszedje, illetve ezeket a lehető legteljesebb biztossággal megfékezze. De eleve martíromságnak tenni meg egy hasznos és szükséges hivatást, ez az ember csődjét és fegyvertelét jelentené olyan erővel szemben, a melyeknek urál rendeltetett.

*

A *tréfa*. Nincs kedvesebb, kellemesebb dolog, mint a jó tréfa, a mely legalább pillanatokra elfelejteti az emberrel az élet nehéz bajait, gonjait, küzdelmét, szomorúságát. Ezért teljes joggal sorozzák a humoristákat az emberiség jövőjéi közé. A ki meg tud bennünket nevetetni, az majdnem olyan szeretettel teljes dolgot művel, mint a ki könnyeket töröl le. A tréfát, a kedveset, a lélek derűjével ragyogót tehát megbecsüljük és nagyra tartjuk. De viszont kevés fogalom van a világon, a melynek nevével, jelentésével annyi visszaélés történik, a melyet oly rettenetesen hamisítanak, mint épen a tréfa. A legutóbbi napokban a sajtóságot «tréfák» híreinek egész bokréját olvashattuk a lapokban. Rövid

idővel a messinai katasztrófa után Nápolyban, éjfélután egy csomó fiatal úr az utcán elkurjantja magát:

— Reng a föld! Meneküljétek!

Az eredmény: irtózatos rémület, vad menekülés és egy — halott gyermek, a kit az apja az ijedség örületében kidobott a harmadik emeleti ablakon. — Drezdában egy vidám úr névnapi ajándékként kitömött vadmacskát csemt be a barátja ágyába, a kiről tudta, hogy ijedős ember. A siker itt is teljes: Az ijedős ember ideglázt kap a rémülettől és egy hétig beteg lesz tőle.

A Bethun-ben kivégzett gonosztevők egyikének a testvéröccsége Lyon-ban kereskedősgéd. A kivégzés után harmadnapra egy barátja így szól hozzá:

— Gyere, mutatok neked valami érdekességet, a mitől földvilusz!

Elviszi az orvostani intézetbe és megmutatja neki — a bátyja levágott fejét. A fiú a szívéhez kap és ájultan roskad a földre.

És ezt mind «tréfának» nevezik! Mert az, a ki kieszte őket, mulatságosnak érezte az ötletet. A humoruk fakadt föl benne. De jószágos Isten, micsoda humor az, a mely gyilkol, betegé tesz, ájulásba dönt! Micsoda lélek az, a melynek ilyen emóciókra van szüksége, hogy gyönyörködni tudjon? Ez a Neró lelke, a ki a fölygyűjtött Róma lángjainak szemlélésében kéjeleg. Beteg elmék, kegyetlen és alávaló lelkek szava az ilyen «tréfa», a melynek a humorát gonoszszágnak hívják. A kik ilyenek, mikor jó kedvük van, azokat be kellene zárni vagy a tébolydába vagy a börtönbe, még mielőtt egyszer roszkedüvük lesznek!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A *cinquecento*. Újabbán némi élénkebb fejlődésnek indult műtörténeti irodalmunknak mindenestre legjelentékenyebb termékei közé tartozik Berzeviczy Albertnek az a nagyszabású műve, mely most jelent meg *A cinquecento festészete, szobrászata és művészi ipara* címmel. A kitünő író ezt a tárgyat már feldolgozta pár év előtt egy rövid,

essay-szerűen összefoglaló tanulmányban, de most szélesebb alapon, részletesebben tárgyalja a műtörténetnek ezt az izgatón érdekes, csodálatos egyéniségeivel, ragyogó szellemével és az emberiség fejlődésére való hatásával egyaránt kiemelkedő fejezetet. A terjedelmes munka igen nagy tanulmány eredménye; tudvalevő dolog, hogy a cinquecento-nak óriási terjedelmű irodalma van, melyet a szerzőnek apróra át kellett tanulmányozni, mérlegelni s az anyag, a melynek lelkiismeretes átvizsgálása az első lépés, szintén igen nagy. Berzeviczy a tárgyalásból kirekeszti az építészeti fejtegetését, a mely túlságos nagyra növelte volna könyvét. A többi dolgok tárgyalásánál, miután megadja a cinquecento általános jellemzését, az előtte való századdal való szellemi kapcsolatait, az egyes nagy művészeket, a kikben a kor egy-egy irányzata jut tetőpontra, veszi központul: legelőbb Lionardót, aztán a fiatalkori Michel-Angelót, Rafaelt, Sodomat, Sartót, Correggiót, a későbbi Michel-Angelót, Giorgionét, Tiziant, Tintoretót s Paolo Veroneset. Ezek körül a főalakok körül csoportosítja aztán a többiekét, a mivel eléri azt, hogy minden művészt a fontosságának megfelelő távlatba helyezhet s bár nagyszámú művészrel és műveivel foglalkozik, soha sem merül el száraz felsorolásokba s mindig eleven képet tud adni. Bizonyára semmi sem áll messzebb ettől a könyvtől, mint a minden áron való genálistkodás s az eredetiségnek hajhászása, higgadtan, komolyan foglalkozást az egész korról, az egyes művészekkel és művekkel, valamint a róluk szóló irodalommal szemben, de állásfoglalásából megérzik, hogy ha nem tartalmaznak is meglepő újonságokat, mindig érett, öntudatos és szervesen kiépített kritikai felfogásból erednek, nem pusztán visszhangjai, hanem hosszú és intenzív szellemi munkán átszűrt s önmagába önállóan beolvastott eredményei az egyes kérdésekről kifejlődött eddigi kutatásoknak.

Látszik, hogy a tárggyal foglalkozó tanulmány megelőzte a munka megírására való eltökélést, vagyis hogy a munka belülről, a szerző lelkéből, szinte a szellemi kényeszer erejével vetődött fel. Egyes művészek tárgyalásánál — pl. Lionardónál — aztán a dolgozás e módjának szinte meglepően gazdag eredményét látjuk: olyan képet a művészet szelleméről és munkájáról, a mely a míg egyrészt legplasztikusabb összefoglalásai közé tartozik a nagy művész alakjának, másrészt egész sereg új megvilágító szemponttal bővíti róla való tudásunkat. S egészen eredeti a könyv conceptiója; a külföld félelmetesen gazdag műtörténeti irodalmában sincs a művészetnek ez a korszaka ebben a csoportosításban és keretben tárgyalva; a róla szóló művek vagy tágabb körre terjeszkednek, vagy az egyes jelenségeket behatárolva ismertető és jellemző monographiák. Szerző a formában az angol és francia essay-írók tanítványa; előadásmódja távol áll épp úgy az iskolázott nagyképűsködéstől és kicsinyességtől, mint a lármás nagyzólatól. Egyszerű, vilá-

A «BORDEAUX» LÉGHAJÓ ELŐLRŐL NÉZVE, A NAGY CSARNOKBAN.

gos tárgyalása magához tudja kötni az olvasót, helyi-vel-közzel fölmelegedő lendülete, a melyet a

A MOTORCSARNOK.

teljesen kialakult egyéniség önmérséklete fékez, arót ad előadásának. Mindenesetre örülünk neki a műnek, mely valóban kulturális nyereségünk, mert

A «BORDEAUX» KORMÁNYOZHATÓ LÉGHAJÓ.

A PÁRISI LÉGHAJÓ-KIÁLLÍTÁS RÓL.

kitünően tárgyal egy olyan kérdést, melyre sokkal többen hivatkoznak, mint a mennyien ismerik. S örülünk neki azért is, mert nagy gondot fordít a tárgy magyar vonatkozásaira s a hazai gyűjteményekben található cinquecento-beli művekre. A nagy munkában a Venecze művészetére vonatkozó részt *Divald Kornél* dolgozta ki s ez a fejezet helyesen egészíti ki a mű többi részét. Berzeviczy nagy könyve hozzá méltó előkelő, díszes kiállításban jelent meg, finom, síma papírján igen jól érvényesül a nagyszámú illusztráció, a melyek megválogatása is finom ízlés és részletes tudás műve.

Kant prolegomenái, a nagy königsbergi filozofusnak az a műve, a melyet korszakos hatású főmunkája, a *Tiszta ész kritikája* magyarázatául, formái nehézségeinek enyhítésére írt s a mely ennél fogva Kant gondolatai megértésének igen fontos dokumentuma. Ebben adja nagy művének mintegy alaprajzát, tervét, a melynek alapján áttekinthetjük az egészet, egyenként megvizsgálhatjuk a főpontokat, melyeken minden megfordul. Ezt a munkát már régebben lefordította s most második javított kiadásban adja ki *Alexander Bernát* a szerkesztése alatt virágzó *Filozófiai írók tára* című igen pecces és hasznos vállalatban. Öröndetes jele a filozofia iránti érdeklődés fokozódásának, tehát egész kultur-életünk mélyülésének, hogy ennek a munkának most szükségessé vált a második kiadása s a *Tiszta ész kritikájának* magyar fordítása is teljesen elfogyott. A Prolegomenák új magyar kiadása az első kiadás megjelenése óta fölmerült irodalmi adalékok gondos felhasználásával készült s ez irányú módosításokon ment keresztül a kitünő fordító magvas bevezető tanulmánya is.

A «*Népművelés*», *Bárczy István* és *Wildner Ödön* tartalmas folyóiratának legújabb füzeté, mint az eddigiek is, számos nagy érdekességű és tartalmas cikket közöl. *Imre Sándor* a rendszeres nevelés lehetőségéről értekezik, *Acsay Antal* *Montaigneről* ad érdekes képet, *Bokor József* a londoni erkölcsnevelési kongresszus tárgyalásairól számol be s ezen kívül is nagy száma van a füzetben a tanulságos cikkeknek, melyek nálunk vagy a külföldön aktuális mozgalmakat, újabbán fölvetődött eszméket, az iskolai életnek egyes fontosabb jelenségeit tárgyalják. A «*Népművelés*» a Franklin-Társulat kiadásában jelen meg havi füzetekben; előfizetési ára egész évre 20 korona.

Vesztett boldogság. *Erdélyi Zoltán* friss hangulatú verses regénye, mely, miután előbb megnyerte az Akadémia Nádasy-díját, lapunkból indult meg a népszerűség útjára, most harmadik kiadásban jelent meg az «*Oleó Könyvtár*»-ban s ebben az oleó kiadásban bizonyára meg fogja sokszorozni olvasóinak számát.

Orvosi emlékeimből. Az orvosi rend társadalmi és gazdasági helyzetéről, érdekeiről sokat hallunk abban az általános forrongásban, mely társadalmunkat elfogta. Ehhez szól hozzá egy kis könyvecskével *Pikler J. Gyula*, de irodalmi formában: eleven képeket igyekezve rajzolni az orvosi életéről. Saját élményeit és tapasztalatait írja meg, melyeket mint

VÍZSZENTELÉS A DUNA PARTJÁN, A GÖRÖG-KELETIEK VÍZKERESZTJEKOR.

vidéki körorvos, majd mint fővárosi orvos szerzett s valóban, egy pár vonásban elevenebben állítja elénk a magyar orvos keserves küzdelmét, aprócsképről bajait, mint nem egy hosszadalmasan panaszkodó és agítáló irat.

A 'Magyar Könyvtár' legújabb sorozatában örömmel látjuk Ambrus Zoltán novelláinak egy új kis gyűjteményét, 'Amor és a halálfej' cím alatt négy finom művészeti írt, mélyelméjű novellát. A további füzetek: Kipling újabb Dsungenl-történeteiből néhány a fantázia erejével írt novella, 'Faltay' Luczián tengerész-történetei és 'Bacsányi

János verseiből egy szemelvényes gyűjtemény 'Lengyel Miklós' bevezetésével. Mindegyik füzet ára 30 fillér.

Felekezeti irodalom. Az izr. magyar irodalmi társulat most is kiadta 'Bánóczy József' szerkesztése alatt szokásos évkönyvét, a mely társulati hivatalos közleményeken kívül nagyszámú szépirodalmi és ismeretterjesztő dolgozatot közöl. — Ugyane társulat adta ki dr. 'Kecskeméti Ármán' terjedelmes munkáját a zsidó irodalom történetéről, melynek most befejező második kötete jelent meg. Ez a rész a középkori és újkori zsidó irodalmat tárgyalja egé-

szen a legújabb korig, főleg Orosz és Lengyelországban kifejlődött zsidó irodalmi mozgalmakig.

Kuruzen-Melodien. Endrődi Sándor kurucz-nótáit, a kitűnő költő máig is legnépszerűbb művét, már néhány év előtt lefordította németre Spöner Andor. S bármily különösen hangzanak is ezek a magyar hazafias érzést, magyar vitézséget éneklő s a némettel sokszor bizony nem nagyon eszjűnő bűnő dalok német ajkún, az ügyes fordítás megtalálta az utat a németül olvasó közönséghez: most második kiadásban jelent meg a labanczág fővárosában, Bécsben.

Pályázat báli meghívókra. Kner Izidor gyomai könyvnyomdász ötven eredeti művészeti báli meghívó rajzot keres megvételre, darabonként 100 korona tiszteletdíjért. Bővebb felvilágosításért hozzá kell fordulni Gyomára.

Új könyvek. A 'cinquecento' festészele és művészeti ipara. Irta Berzeviczy Albert. A Velenczéről szóló fejezetekkel kiegészítette 'Divald Kornél'. Budapest, Franklin-Társulat; ára 18 korona.

Kant Prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni. Fordította és bevezetéssel ellátta Alexander Bernát. Második javított és bővített kiadás. Budapest, Franklin-Társulat (Filozófiai írók tára); ára 2-80 korona.

Vesztett boldogság. Verses regény. Irta Erdélyi Zoltán. Budapest, Franklin-Társulat (Olecsó könyvtár); ára 60 fillér.

Orvosi emlékeimből. Irta Pikler I. Gyula. Budapest, Singer és Wolfner; ára 1-60 korona.

Évkönyv. Kiadja az izr. magyar irodalmi társulat, Szerkeszti Bánóczy József. Budapest.

A zsidó irodalom története. Irta dr. Kecskeméti Ármán. II. kötet. Budapest; ára fűzve 5 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Eihunytak a közelebbi napokban: SPER JÁNOS 84 éves korában, a torontálmezei Elemér községben. Az elhunyt a szabadságharcban Kiss Ernőnek, a vértanú-tábornoknak a huszárja volt. Sper János gazdájá mellett részt vett több ütközetben s mind-

végig hűségesen vele maradt. A szabadságharc után mindenáron el akarták fogni, mert híre járt, hogy Kiss Ernőnek több fontos okmányát őrizi. Sper Jánosnak azonban sikerült elkerülni üldözését. Hosszú bujdosás után visszatért Elemérre. — ZICHY PÁL Ferencz gróf, főrendiházi tag, id. Zichy Nep. János gróf testvéröccse, 87 éves korában Cziffer közönségben. — LÉNGYEL JÓZSEF ANDRÁS, irgalmasrendi kormánytanácsos, perjel, okleveles gyógyszerész, 58 éves korában Kismartonban. — KAPCSA VIKTOR, kapuczinus-rendi szerzetes, a kapuczinus-rendi növendékek tanára, 34 éves korában, Tóvárosban. — SCHOLTZ GYULA, evangélikus lelkész Szarvason. — SIPOS BÉLA, a debreczeni 'Esti Ujság' felelős szerkesztője, 30 éves korában Debreczenben. — PÁPAY ISTVÁN, Pápay Jenő újságíró 8 éves kis fia. — MAUSCH ALBERT ügyvéd, 59 éves korában Titelben. — DEUTSCH JENŐ, a kassa-oderbergi vasút hivatalnok, 39 éves korában Apostagon. — FÜREDI IGÁZCZ, nyug. tanfőképző-intézeti tanár, 72 éves korában, Budapestben. — GALACZI BUDA SÁNDOR, földbirtokos, 73 éves korában Szentgyörgyvár-alján. — FISCHER ALBERT dr., a Fonciére pesti biztosító-intézet általános kezelési osztályának főnöke Budapestben. — ROBOZ JÁNOS községi jegyző 50 éves korában Tolnában. — STRASSER JÓZSEF 67 éves korában Budapestben. — LENHARTOVICS KÁROLY, esendőrhadnagy, 29 éves korában Máramarosszigeten. — TAHVÁRI TÁHY BOLDOZSÁN, körjegyző 50 éves korában Lemesen.

MESZLÉRI TIVADARNÉ, szül. Gruber Mária 29 éves korában Budapestben. — ÖZV. SZABÓ MIHÁLYNÉ, szül. Tóth Etelka, 70 éves korában Budapestben. — ÖZV. KELLER KÁROLYNÉ, szül. Laszcsik Mária, 64 éves korában Felsőöczkoldán. — ÖZV. PERLAKY ELEKNÉ, szül. Patay Flóra 64 éves korában Pozsonyban. — ÖZV. SZALACSI SZALACSY LAJOSNÉ, szül. Rabi Teréz 79 éves korában Győrött. — ÖZV. KISFALUDI KISFALUDY MORNÉ, szül. kis- és nagybarkóczi Szomodics Mária, néhai Kisfaludy Mór 48 éves honvédeztudós és dandárparancsnok özvegye 80 éves korában Sümegyen. — ÖZV. TAKÁCS JÁNOSNÉ, szül. Ószi Rozália 78 éves korában Budapestben. — MÁRFY EMILNÉ, szül. Majthényi Ilona báróné, Márfy Emil főrendiházi tag neje, 54 éves korában. — KÁROLYI GERALDINA grófnő özvegye Károlyi Gyuláné grófné 23 éves leánya, Gardonában. — GERDENICH KLAUDINE tanítónő 31 éves korában Pozsonyban. — ÖZVEGY KISJÓKAI BAÁN KÁLMÁNNÉ, szül. törökzentmiklói Demetzky Ilona, zalaszabári földbirtokos, 73 éves korában Zalaszabár községben. — Leményi LIÁZAR EMILIA 69 éves korában Péchujfalun.

EGYVELEG.

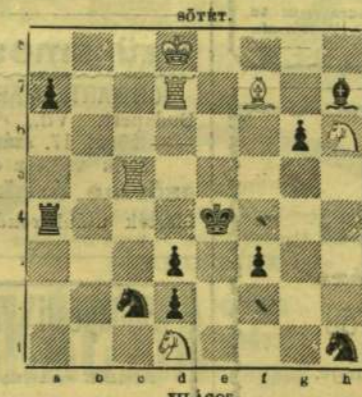
*A veszettségéről meglehetősen általános vélemény, hogy az egészen fiatal kutyák nem kapják meg. Most egy konstantinápolyi orvos, dr. Remlinger, kísérletileg kimutatta, hogy épen ellenkezőleg, fiatal korban a kutya sokkal hajlandóbb a veszettségre, mint a már felnőttné. Így van ez különben minden állatnál s az embernél is, — a gyermek könnyebben kapja meg ezt a szörnyű bajt, mint a felnőtt. S a fiatal kutya veszettsége annál veszedelmesebb, mert nem venni rajta észre, még mikor harap is, olyan, mintha játszana.

Uj pénztárca. Csángó Henrik bórondósmester (Budapest, Múzeum-körút 3.) egy darab borból készített igen czéleszerű, tartós és tejszerű pénztárcaát hozott forgalomba, melynek ábrája a hirdetési rovatban látható. Ára 3 korona.

SAKKJÁTÉK.

A 2624. számú feladvány J. van Dijk-től.

(A 'Western Daily Mercury' feladványversenyén díjat nyert.)

Világos indul és a második lépésre matot ad.

Szerkesztői üzenetek.

Ósdi regősöknek. Befüggönyözöm az ablakot stb. Nincs mondanivalója, csak hangokat tanult el másoktól, de dallamokat nem tud adni.

Autumamus. A kérdezett egyesületi czime: Magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egyesülete, Budapest VIII. József-utca 23.

A szepesi százsz. Roppant lapos, prózai, csak össze kellene írni a sorokat s nyoma se maradna, hogy vers akart lenni.

Téli verőfényben. Mikor rád akadtam. Nem kívánjuk mi a költőtől, hogy minden áron újat akarjon mondani, de legalább valami új szinben tudja feltüntetni a már ismert dolgokat.

Helikon felé. Még messze van a Helikon felé vezető úttól; fáradtan vonsozja épen nem mely és eredeti gondolatait, mint a tréfas akrobata, a ki óriási üres golyókat emelget tetetett szörny erőfeszítéssel.

A véna korbely dala. Költő ha alakot, jelenetet rajzol, oda kell hogy tudja vetni a papírra elevenen, a képzőletet megmozgatni, friss erővel. Mindennek versében nyoma sincs.

KÉPTALÁNY.

Az 51-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Róma sem épült egy nap alatt.

Az 52-ik számban közölt képtalányok megfejtése: I. A szent háza s nemes barátság. Legyenek lelkeink vágyai! S szívünket fennen lobogtassák, E két szent tűznek lángjai. — II. Ha éltünk utolsó óráján minden elherdál és elhal, a hit utóvirága díszlik még és illatjával erőt ad a végső küzdelemben.

A megfejtők közül elsőnek Csányi Róza (Szatmár), másodiknak Varga János (Újmalomsok), harmadiknak Doby Ida (Budapest), negyediknek pedig Lobozásnyky Sz. (B. Kula) neve huzatott ki. Kiadói hivatalunk a könyveket a mai postával megküldötte nekik.

Felölös szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem utca 4.

Lehmann, ember, ugyan mit csinál Ön? Hiszen Ön egy köbög, hogy félelmetes halgatni és meglátszik rajta, hogy nyomorúságosan érez magán. Talán nem használta még a Fay-féle valódi sodeni pastillákat? — A Fay-féle valódi sodeni pastillákat? Nem! — De, ember, hiszen ez valóban megbocsáthatatlan dolog! Anyait már Ön is tudhatja, hogy a légutak hurutja, köhögés, rekedtség és elnyákosodás ellen mindenképp a Fay-féle valódi sodeni ásvány-pastillákat használjuk. Tessek, tegyen kísérletet velök, én a Fay-féle valódi sodeni nemcsak zsebben hordom, hanem íróasztalom és hálószobámban is van. Nem is tudom, mit csinálnék, ha Fay-féle valódi sodeni pastillát nem volnának. Doboza nálunk, 1 K 25 f.-be kerül és kapható minden gyógyszerárban, drogueriarban és ásványvízkereskedésben. Vezérkönyv. Ausztria-Magyarország részére: W. Th. Guntzert, Wien, IV/1, Grosse Neugasse 27.

Vesszőparipaliliomtejszappan. Bergmann és Társa cégtől Dresden és Tetschen E.m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonyossága szerint most és a jövőben is a leg-hatásosabb szappan marad az összes gyógyszappanok között, sepeplő ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arcszín elnyerésére és megtartására. Darabja 80 filléért kapható minden gyógyszerárban és drogueriarban, illatszere- és fodrászüzleteiben.

Világkiállítás Maastrand 1906. Grand Prix. Lechner-féle Zsirpuder. Lechner-féle Hermelinpuder és Aspiaspuder. A világ legjobb és leg-ártalmatlanabb szappanjai az arczörökét, szem, rózsás, fűs színt kölcsönöznek, a pótkül, hogy rajta a puder észrevehető volta. Kapható a gyárban Berlinben, Schützstrasse 31 és minden illatszerekereskedésben. Tessek mindig Lechner-ét, árt. körül.

Vásároljon Svájci selymet! Kérjen 10 filléres levelezőlapon mintákat újdonságainkból fekete, fehér vagy színesben 1 K 15 f.-től 18 kor.-ig méterenként. Különlegesség: Messaline, Crepe de chine, Taffetas Chiffon stb. társasági, menyasszonyi, hálai és utcai toalettkra, ugyancsak bluzokra, bélesre stb. valamint himzett anyag és öltönyök batistból vagy selyemből. Mi csak garantált selymeket adunk el közvetlen magánfelelnek és már vámentesen szállítjuk házhoz. 12:84 SCHWEIZER & Co., Luzern U/23. (Svájcz.) Selyemszövet-kivitel. — Kir. udv. szállító.

MOST ÉS MINDIG, egyszeri és állandó használatnál egyaránt a legkitűnőbb hashajtószer a Califig, mert föltétlenül hatásos s emellett olyan, hogy még a legyengébb természetű ember, asszonyok és gyermekek is bizvást használhatják. Ideális bél és gyomortisztító a 'Califig' s ezért egy háztartásból sem szabad hiányoznia. Kapható minden gyógyszerárban. Nagy üveg 3 kor. Kis üveg 2 kor. Figyeljünk vásárlásnál a védjegyre. CALIFIG

ROHONGYI COLUMBUS KORCSOLYA-FORÁKTÁRA WESZELY ISTVÁNNA BUDAPEST VÁCZI-UTCA 9. Les 'Alexander', 'Mars', 'Hercules' stb. korcsolyák. — Téli sportcikk. Jég-Hockey, Rodel, Flexible-Flyer, Bobaleigh, Tobbogan, Skeleton. — Hó- és jégsport-sapkák, keztük, Sweaterok, hőczipők stb., legújabb minőségben. Árjegyzéket bérmentve küld: Weszely István, Budapest, IV., Váci-utca 9.

A Bőr- és Lithion-tartalmú Salvatorforrás. kitűnő sikerrel használták vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál. Húgyhajtó hatású! Varmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta! Budapest, Hirtár Eösvényi L. utca.

Serravallo CHINA-BOR VASSAL. Higiénikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitűnt. Erősítőszeregyemlék, vérszegénység és lábbadozóknak számára, sztrágyerjenés, ideg-erősítő és vérjavító szer. Kiadónk fr. 5000-nél több orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola. Vásirolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

PETROLNERUDA. Mindenki kik ezimüket és fényképüket hozzánk beküldik, ingyen kapnak egy nagyított képet, csak azért, hogy ismerősök körében ajánlják intézetünket, csak a posta költségére kérünk 60 fillért (bélyegben is beküldhető, a hozzánk beküldött kis fényképet a nagy képpel együtt, sértetlenül visszaküldjük). Festészeti műintézet Bpest, Nagymező-u. 66/v. Telefon 118-77. 1 üveg ára 1 korona 50 fillér.

HATÁSOS SZEREK. Nem mulasztathatjuk el a tisztelt hölgyvilágnak ajánlani a Dr. BIRÓ-féle (Törvényesen védett) HAVASI GYOPÁR-CRÉMET és a hozzá tartozó piperezereket. Ezek mostanában a legjobb és leghatásosabb szépitőszerek. Olvasó hölgyeink közül is többen kipróbálták és véleményük az, hogy a krém sepeplő, májfolt és egyáltalán mindenféle bőrkülső-ek ellen föltűnőhatatlan. Ismerve a hölgyek hűségét, ezen szempontból kiadulva, teljes meggyőződéssel ajánljuk, mert enélkül szépséget akarunk tenni hölgyeinknek. D. Biró-féle Havasi Gyopár-Crém nagy tégely 1 korona, szappan 70 fillér, puder 1 korona, mosdóvíz 1 korona. Dr. BIRÓ-féle SOVÁNYÍTÓ-LABDACS (diétikus szer) a leghíresebb orvosok által használt kitűnő gyógyszerkezelésből állították elő. Teljesen ártalmatlan! 1 doboz ára 3 K. Forráktár: WOLF győgytár Kolozsvár. Budapestben kapható: Török győgytár Király-utca és Opera győgytár Andrássy-út.

Vegyi tisztítás, ruha-festés, gőzmosás. ozimú ismeretű fűzetet bárkinek bérmentve küld Haltenberger Béla, Kassa. ▲▲▲▲▲

Vérszegénység, étvágytalanság, idegesség gyógyítására és gyenge gyermekek, valamint fiatal leányok erősítésére a legkitűnőbb készítmény, a KRIEGER-féle TOKAJI CHINA VASBOR. Valódi Tokaji borból készült, nagyon kellemes, puttonos 5 K. 3.20 K. nagy üveg 6 K. a gyógyszerárakban. Postal szállításra naponta utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után. KORONA-gyógyszerár Budapest, Raivin tér.

Természetes forró-meleg kénes forrástó a Thermál-szálloda földszintjén. Iszapborogatások, kő- és kádifordók a Nagyszállóda földszintjén. Gondos pensió. A téli fürdőudvára vonatkozó felvilágosítás véget forduljon a budai Szent-Lukásfürdő igazgatóságához.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem Beretvás-pastillát használjon azonnal. mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén. * * * * * Orvosok által ajánlja. — Három dobozról ingyen postai szállítást.

Kész ágyak
 vörösbőrű ággyal, 16 magtörővel, 1 danna vagy egy alagódnára 180 cm. hosszú, 116 cm. széles K 10, 12, 15 és 18, 2 méter hosszú, 140 cm. széles K 15, 15, 18, 21. 1 fejváncos 80 cm. hosszú, 58 cm. széles K 3, 3,50 és 4. 90 cm. hosszú, 70 cm. széles K 4,50 és 5,50. Készítés tetsző szerint mérték után is. 3-részes sz. matracok egy ágyra K 27, jobbak K 33. Szállítás bérmentesen udvarra K 10 től feljebb. Kiszáradás és vízszárazítást a postaköltség megfizetése ellen megengedve.

Sachsel Benedikt Lobes 60. (Pilsen mellett, Csehország.)

A jelenkor legújabb találmánya a növényekből készült **KRISTALIN MASSA** arccs és kéz ápoló szor

Próbát egy 50 fill. Üveg doboz 3 K. Május 10. K. Póder 1 K. Kapható mindenütt. Főraktár: Bpest, VII., Baross-u. 91.

HARISNYAHÁZ!
 KARDOS és STEINER VI., Andrásy-ut 50. (Óklogon).
 Harisnyák, kesztyűk, trikók, árúk, övek, színházi és sport különlegességei cikkek.

LOHR MÁRIA
 Csepke-, vegyszertári tisztító és festészet
 intézete. Gyár: VIII., Baross-utca 85.
 Főraktár: IV., Eski-ut 6. VI., Andrásy-ut 16. VIII., József-körút 2. IX., Galvácz-ut 9. V. Harminczad-utca 3. VI., Teréz-körút 39.

David Károly és Fia
 doboz-, papír- és szabad. fémkapocgyára
 Budapesten, I., Mészáros-utca 58.
 Telefon sz.: 41-48. Sürgőnyczim: Cartonage.
 Gőzerőre berendezve.
 A magyar kir. dohányjövődék szállítója.
 Napi gyártás 150,000 doboz.

Valódi, tűzben égetett emall amulettek
 4 karátos arany keretben.

Amulettekhez illő igen aprt nyakláncok óriási választékban találhatók árjegyzékemben.

Arany és ezüst női órák, pompás hosszú lorgnő-láncok, új, apró rúdcsakokból ötvözt munkák.

1014. szám. Gyönyörű tűz-zománc festésű amulettek, aranyból 12 K, ezüst 7 K.

1015. szám. Arany foglalatú tűz-zománc amulettek 15 K, aranyozott ezüst kerettel 8 K.

1042. szám. Új mintájú tűz-zománc amulettek arany és ezüst 20 korona.

1044. szám. Párisi románc képpel, aranyból 10 gyönggyel és ezüst 22 K, 10 brilliánsal 60 kor.

1045. szám. Csodaszép kivitelű, izl-ess arany keretű románc amulettek 16 korona.

„Omega“, „Glashütte“
 híres órák, arany és ezüst tokban, állandóan raktáron.

!! UJDONSÁG !! Csak nálam kapható!

SZENT ERZSÉBET AMULETTE
 Valódi tűzománc festmény, Szent Erzsébet álló alakjával, gyönyörűen színezve, valódi arany keretben 12 korona, aranyozott ezüst 5 korona.

Schönwald Imre magyar órásmester és óraszerelő Péc, 15. szám.
 Ki ezen lapra hivatkoz. megkapja most megjelent új, és hírn.

BUTOR
 izléses és szolid kivitelben, teljes lakberendezések készítésére vagy részletekre kapható

Sárkány!
 butoriparomás. Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. sz. műhely és raktár.

Egyesületek figyelmébe!
Zászlókat készítt művészes kivitelben, rajzokkal díjmentesen szolgál

HERZ EMMA
 első magyar aranyhímző műterme Budapest, IV., Deák-Ferencz-ut. 17.

Szücsmester
 SCHWARTZ MÁRTON Budapest, VII., Károly-körút 17. szám.
 Dús választék szőrmé árúknban. Mérték utáni rendelések.

Meglepi on!
 e 3 szer **EREDMÉNYE!!**

Paradisía arccs, 1. sz. tisztátlan és száraz bőrték; 2. szám durva és száraz bőrték. 4 kor. Poudre de Princesse.

Anonyme arccs, teljesen láthatatlan, fehér vagy testszíne, 6 kor. és mandula liszt mosásra, szappan helyett 3 kor. 50 fillér.

Marmora Számos elismerés! Egy kísérlet meggyőzőheti! Kapható

M. & Mme. Czartoryski kozmetikai intézet, es. és kir. főhercegi udvari szállító, IV., Váci-utca 12. sz.

BUDAPEST.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölesön R-T.
 Irodái: VI., Andrásy-ut 5. sz. a. (saját házában).
 Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Eltörölhető betétek, lezártól váltókat és előleget nyújt értékpapírokra.
 M. kir. szab. oszt.-sorozatát főeljárású helye: VI., Andrásy-ut 5. Készítő-Iskolát: IV., Károly-körút 45., IV., Ferencz-utca 4. (Fény-utca sarok), VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 11983

30 f. egy-egy száma a **regényeknek és elbeszéléseknek.**
 Magyar Könyvtárban (Szerk. Radó Antal) megjelent

Collins Wilkie. A jóslat. Ford. Mikes Lajos. (403. sz.)

Agai A. (Porzó.) A Viola Vera és egyéb elbeszélések. (24. sz.)

Ambrus Zoltán. Hájó-öröklet. Nyolc elbesz. (56.) — Arnyalkák. Hét elbeszélés. (204. sz.) — Berzesny bíró és családja. Toltrajzok a mai Budapest-ről. (284—285. sz.) — Kevélyek és lealazottak. (328. sz.)

Amerikai elbeszélések. I. sorozat. Bret Harie, Mark Twain, Stockton. Fordította Szappanos A. (347. sz.)

Angol elbeszélésktára. I. Phillips, Merrick és Becke. Ford. Marquis G. (218. sz.)

Barann milliói. Barann önéletrajzából. Ford. Domokos E. (172. sz.)

Bársony T. Vadászörönetek. (28. sz.) — Szól a puská. Vadászörönetek. (217. sz.)

Becsky László. Amerikába és vissza. (Új kalandok). (127. sz.)

Benedek E. Apró történetek. (223. sz.)

Berkley. (Charles de.) Alexis márián. Regény. Ford. Szabó E. (109—170. sz.)

Boccaccio. Válogatott elbeszélések a Dekameroból. Ford. és bevezetéssel ellátta Radó A. (96. sz.)

Bourget Paul. Három elbeszélés. Ford. Hevesi S. (33. sz.)

Bródy Sándor. Emberlelet. (197. sz.) — Az autómobil. (409. sz.)

Butti E. A. Az erkölcs-telen. Elbeszélés. Fordította Tóth B. (48. sz.)

Capann Castelnovo Olasz elbeszélésű társ. Ford. Tóth B. (91. sz.)

Collins Wilkie. Párhaj az erdőben. Ford. Mikes L. (366. sz.)

Collins Wilkie. A jóslat. Ford. Mikes Lajos. (403. sz.)

Conan Doyle Doktor Holmes kalandjai. (Detektív történetek.) (189, 222, 273, 330, 417, és 457. sz.) — Az Agra kincsa. A Sherlock Holmes-estek. V. füzet. Ford. Mikes L. (378—9. sz.)

Coppée. Henrietta. Fordította Botlikné Tölgyessy M. (82. sz.) — Adós fizess! Regény. Ford. Tóth B. (124. sz.)

Csehov. Falusiasszonyok és egyéb elbeszélések. Fordította Szabó E. (60. sz.) — Elbeszélések. Ford. Barabás A. (326. sz.)

Cyprian. (Andor József.) Margitka szökése és egyéb történetek. (190. sz.)

Daudet Alphonse. Az utolsó leckora és egyéb történetek. (A Contes du Lundi-ből). Ford. Marquis Géza dr. (438. sz.)

De Amicis Edmondo. A bor és egyéb apróságok. Ford. Tóth B. (7. sz.)

Diokens. Vázlatok. Ford. Pogány I. és Pogány M. (205. sz.)

Dosztojevszkij. A játékos naplója. Regény. Ford. Szabó E. (109—170. sz.)

Droz G. Az ur, az asszony és a hiba. Rajzok a család életéből. Fordította Béri Gy. (39. sz.)

Ebner Eschenbach Mária. Krampampui és egyéb elbeszélések. Fordította Radó Agnes. (471. sz.)

Endrédy Sándor. Ghitu. Az ottthon világból. (212.)

Faldy Ferenc. Három elbesz. a «Téli éjszakák»-ból. Kijadja Radó A. (211.)

Farina Salvatore. Erősebb szerelem. Regény. Fordította Tóth B. (119. sz.)

Fáy A. Válogatott mesék. Bevezetéssel ellátta Radics F. (54. sz.)

Franczia elbeszélők tára. I. sorozat. Mampusant, Gréville, Ricard, Chavette, Booserzent. Fordította Ambrus Z. (17. sz.) — II. sorozat. Daudet, Claretie, Prevost, Coppée, Alis, Epheyr. Ford. Ambrus Z. és Botlikné Tölgyessy M. (98. sz.) — III. sorozat. About, Lemaitre, Villiers de l'Isle Adam, C. Mendes, M. Par. Ford. Ambrus Z. és Hevesi S. (161. sz.) — IV. sorozat. Coppée, Maizeroy, Barville. Fordította Dr. Marquis G. (253. sz.) — V. sorozat. P. Louys, Prévozt. Ford. Gábor A. (416.)

France Anatole. Régi dolgok. Ford. Ambrus Z. (140.)

— Gallio. Elbeszélés. Fordította Gábor A. (421. sz.)

— A kyméi énekes. Fordította Nyitrai I. (330. sz.) — Craingueville. — Patois. Ford. Gábor A. (399. sz.)

Gorkij Maxim. Csodra Mar és egyéb elbeszélések. Fordította Ambrusovic D. (232. sz.)

— Malva. Fordította Yartin. (269. sz.) — Huszonhat és egy. Fordította Isák M. (269. sz.)

Gorkij Maxim. A tévedés. A kincs és fia. Dal a selyemről. Ford. Ambrusovic D. (334. sz.)

Habberton John. Helin fiacskái. Fordította Gábor A. (362—363. sz.)

Harancourt E. Légihajón és egyéb elbeszélések. Ford. Gábor A. (358. sz.)

Heitai Gaspar. Válogatott mesék. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Imre L. (91. sz.)

Heitai Jenő. Gertie és egyéb elbeszélések. (248.) — A Venus-bunig. és egyéb elbeszélések. (423. sz.)

Horozeg Ferenc. Elbeszélések. (148. sz.)

Teljes jegyzéket kionatira készséggel küld minden könyvkereskedés. Kaphatók minden könyvkereskedésben és nagyobb pályaudvaron

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részv.-társ.-nál Budapest, VI., kerület, Andrásy-ut 21. szám.

Az országban a legtöbb díjjal kitüntetve csokor- és koszoru-kötésért. **Pásztory élővirágok kötészete** Képes árjegyzék díjtalan. *****
 Budapest, VIII., Rákóczi-ut 3., a Pannonia-szálloda mellett. Telefon - szám: 57-33.

BÁLI UJDONSÁGOK
 FÉRFI-DIVATCIKKEKBEN
 továbbá legújabb szobnól-szobn „CHIC” és más

nyak kendőkben
SEBŐK GYULA férfi-divatkülönlegesség üzletében
 Bpest, VI., Teréz-körút 48. (Telefon 106—70.) Árjegyzék ingyen.

REKLAM A KULTURA FOKMERŐJE:
 CSAK ERŐS KÖZGAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI ÉLET
 BECSÜLMEG ÉS FOGJA FEL A HIRDETÉS EREJÉT, HATASÁT, HATALMAT

LOCKNER HIRDETŐ IRODÁJA
 BUDAPEST, V. SÜTŐ UTCA 6.
 AVILÁG ÖSSZES HIRLAPJAI; FOLYÓIRATAI; KAPTÁR VÁLLALATAI; RÉSZERE KÖZVETIT HIRDETÉSEKET

CÉLIRÁNYOS SZAKFELVILÁGOSÍTÁSSAL, ELŐNEMZŐS KÖLTSÉGSZÁMÍTÁSSAL
 DIJMENTESEN SZOLGÁL AZ IRODA

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900.
Kwizda-fele Restitutions-fluid
 mosóvíz lovak számára
 Szövődjegy, cimke és csomagolás védve.

Egy üveg ára 2 K 80 f.
 40 év óta az udvari- és versenyistállóknban van használatban nagyobb strapáknál elő- és utóerősítől, inak ereveségénél, stb. az illóhatással a valódi munkára képesíti a lovakat

Kwizda-fele Restitutions-fluid csak a mellékelt védjeggyel valódi. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12 és Andrásy-ut 26.

Legtökéletesebb aratásztító- és szépitő-szerek minden arcot tít, frissít és szépit a **KRIEGNER**-féle

AKACZIA-crème 2 korona
 -puder 1 korona
 -szappan 1 korona

Törvényesen védve. Hatásuk csodás. Szépit, májfoltot, ráncot, pattanást biztosan eltávolít. Nemcsak használatban, hanem az egész világon közközlésnek örvendenek. — Főraktár: Korona-gyógyszár Bpest Király-ut Postal szék. naponta.

Szent a béke
 mert a háziasszonyok tudják már, hogyan kell igazán jó és olcsó rumot és liköröket házilag készíteni.

Watterich likör és rum esszenciák adagos, üvegekben, minden kívánt ízben kaphatók, adagonként 60 fillérért úgy, hogy másfél liter igen jó zamatu

rum 2,88 korona vagy 3 liter igen finom házi likör legfeljebb 3 koronába kerül.

Csak Watterich névvel ellátott üvegek vagy csomagok a valódiak és kapható csak kizárólag

Budapest, VII., Dohány-utca 5. WATTERICH A.
 droguista- és esszencia-nagykereskedőnél.
 Utasítást küldünk ingyen.

A Pesti hazai első takarékpénztár egyesület hatvankilenczedik ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1909. évi februárius hó 2-án d. e. 10 órakor fogja Budapesten, Pestvármegye székháza dísztermében (Városház-utca) megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1908-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a merleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. Egy részvényes indítványa.
5. Az igazgatóság határozatának, továbbá a felügyelő-bizottság egy tagjának és a választmány egy tagjának megválasztása, valamint az ezen választások folytán esetleg megíreendő további helyeknek választása után való betöltése (alapszabályok 23., 40. és 44. §-a).

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmzetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1903 december 31 éig nevére iratott s a közgyűlés megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letéttet.

Budapest, 1909 januárius 16-án. (Utányomás nem díjaztatik.) Az igazgatóság.

A Solingeni Aczélárugár: „Hyäne”
 Magy. osztr. fólerakata Meixner M., Kolozsvártt

híres aczéláru gyártmányainak minden fajtájából, ngymint:

borotváló kések, ollók, zsebkések, hajnyíró ollók, evőeszközök stb.

a magánvevőknek közvetlen is szállít a kolozsvári lerakatából eredeti gyári árakon, melyek a bolti árak csaknem a felét teszik. Kérjen képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. Világhírű „Hyäne”-jegyű borotváinkat különös figyelmébe ajánljuk. 5 évi jótállás! Egy próbaküldemény, mely áll egy homoruan köszörült „Hyäne”-borotvakésből, erős úri zsebkésből 2 pengével, gyöngyház-kagylóval és egy igen finom 16 cm. hosszú, aranyozott női ollóból, összesen tehát 3 darab, mindössze csak K 5,90 bérn. Megrendelési czim: **Meixner M. Kolozsvár, Erdély.**

Ha öszül a haja,
 ne használjon mást, mint a „STELLA”-HAJVIZET,
 mert ez nem hajfestő, de oly vagyí összetételű szer, mely a haj eredeti színetét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTÁN BELA gyógyszerterában,
 Budapest, V/49, Szabadásgát, Sétater-utca sarkán.

DERŰ-BORŰ
 SZABÓ ENDRE legújabb költeményei.

18 fv. Ára 2 K 60 f. Kapható a Franklin-Társulatnál és minden könyvkereskedésben.

Ez a könyv a sajtó egyhangu véleménye szerint a lefolyt év irodalmi eseménye. Az egyes lapok nyilatkozataiból idézzük a következőket:

„Nagy örömet keltett az az új verses könyv, melyben Szabó Endre gyűjtötte össze költeményeit. Ha valunk el nem volnunk rontva a kifejezés hírel, azt mi-máshatán irodalmi esemény ez a könyv. Költő szíval még mindent és nagy művészettel, gyönyörű magyarsággal me. szövtv sorokban stb.”
 — Pesti Napló.

„A mint nem szokás élő embereknek szobrot állítani, úgy nem lehet élő költőknek beállítani az irodalom történet rendezésére, tehát Szabó Endrét sem állíthatjuk meg oda egy fé ponthoz, de annyit már most bezzan elmondhatunk róla, hogy ott neki kiváló, előlöl helye lesz. Valahányzor Szabó E. megszólal, az mindig öm és érdekes meghallgatni. Sokat egy giter, egy szótól, díszhármóna, mindentit a legvilágosabb hangszerelelő munkába, az öltöző újra meg újra gyönyörűséget, meglepetést talál az előadás eziszt művészetében. stb.”
 — Az Ujság.

„Szabó Endre egyéniségével foglalkozván, ezt nem annyira az író, vagy a publikum kedvéért tesszük, hanem a magunk gyönyörűségére. Jól esik kissé megállni e valóban szép és értékes könyv előtt, jól esik az előmzó sorokat lerólni a költővel szemben, s ki nem kereste a föltűnt, sem a jarmát s nemcsak a reklámot nem hajszolta de még a megrendelést díszlet után sem futott. Pedig Sz. E. írói karakteréből teljesen hiányzik az öngyöveszt felénk szerényg: önmagánál inkább f. g. mint szerényg. Nem tartozik a kíméletlen, gyöngéd emberek közt, hangja néha kegyetlenül büntő és sárú, de soha sem igazságtal. n. Leleke állítvó, igaz, szíves magyar lélek stb.”
 — Budapesti Hírlap.

**BLÜZKÜLÖNLEGESSÉGEK
COSZTÜMÖK ALJAK PONGYOLÁK
FALUDI LÁSZLÓ**
BUDAPEST
ANDRÁSSY
UT. 48.
DÍVATLAPINGYEN

Technikum Mittweida
Igazgató: A. Holst, tanár. 12073 (Szász király-sz.)
Magasabb technikai tanítást elektro- és gépész-
mérnökök, technikusok és művészek kiképzésére. Gazdálkodás fel-
szereelt elektrotechn. és gépész. laboratóriumok. Gyári tanul-
műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai-évben.
Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérszegénység, ésp-
kor, neurasthenia eseteiben. Egy
1/2 literes üveg ára 3.50 kor.

**A Rozsnyay-féle
vasas china bor**

egyike a legelterjedtebb és leg-
hatásosabb gyógyboroknak.
A külföldi készítményeket felül-
mulja. Vérszegénységnek különö-
sen ajánlható 12475

Kapható:
minden gyógyszerárban.

Továbbá a készítőnél:
Rozsnyay Mátyás gyógyszer-
árában Aradon, Szabadság-tér.

**Akar-e
szép lenni?**

Akkor ne has-
náljon más-
t, mint a legjobb-
nak általában
elismert

Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot.

a mélytől zúzogat, úte, selymeszövetet nyír, eltünteti
a ráncokat, szeplőt, májfoltot, pattanásokat, stb.

Nyaralásnál nem nélkülözhetjük, mert
a legkeményebb talaj-
vizet is megpuhítja. Kiváló háziszer torok-, szemgyul-
adás, izadás és szájbiz ellen. A fogak fehéritése és
épendartása tekintetében bámulatos hatással bír. Mint
univerzális háziszer gyermekápolásnál és háztartás-
ban a legjobb lelkiismerettel ajánlható.

Egy doboz ára 30 és 75 fillér.

Rogátsy-féle borax-crem 1 K, borax-szappan 80 f.

borax-powder 1 K 20 L, borax-fogkrém 50 fillér.

ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája,
Budapest, VII., ker., Rákóczi-út 10. szám.

A MAGYAR GAZDÁK LEGNAGYOBB ELLENSÉGE A

TŰZ,

mely a forró nyári száraz-
ságban évről-évre óriási
károkat okoz. Nagy gaz-
daságokat, egész közsé-
get pusztít el. Legjobb vé-
delem a tűz ellen a

MINIMAX

önműködő tüztöltő ké-
szülék, melylyel bármely
lakus még esirájában el-
fojthatja azt.

Erről szántalan bizo-
nyítvány tanuskodik!

Az ország legnagyobb bir-
tokosai sok száz példány-
ban szerezték be Minimax
kézi tüztöltő készülékeiket.

Felvilágosítással szívesen szolgál a

Magyar Minimax Gyár Részv.-Társ.
Budapest, VII., Ilka-utca 31.

Telefon 37-31. Telefon 37-31.

Ujdonság! Törv. védve.
**"REKORD" pénz-
tárcza**
elszakíthatatlan.
Egy darab bőrből, apró pénznek
külön molyvedés.
Korona 3.
Kizárólag egyedül készítője
CSÁNGÓ HENRIK
Bpost, Múzeum-körnt 3. sz.

Páratlan és csodás hatású arczelepítő és
finomító a Földes-féle

Margit-creme

főúri körökben használt készítmény. Zsirtalan,
ártalmatlan, rögtön sejt. Az egész világon kapható
1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan
70 f., Margit-powder 1 K 20 f. három színben kapható.
Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis
eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmat-
lanaságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal
..... a készítő
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Sürgöny! Sürgöny!
Fonográf 1 hangos (fr. 350-500 fillér), Gramofon
5 műdarabbal és 200 újval 10 évi józállással
12 főtől feljebb. Legkedvesebb lemezcsere
Magyarországon. Viszontelárutók kerestetnek.
Személyesen ellátunk levelet Havannából új fel-
szerelek 1000 újhangos TOPI JOSEF gyáraktól,
Szeged, Könyök-utca 3. Uj kárpis árjegyzék ingyen.

**Titok
és rejtély**

volt eddig, hogyan kell igazán jó és olcsó
likőr, rumot stb. készíteni, de nem az többé,
ha kipróbáljuk a „Divinus” essenciákat, melyek
a legjobb készítményekkel vetekednek.

„Divinus” likőr- és rum-essenciák
csinos zsebüvegben, minden kívánt ízben.
Egy zsebüveg ára 1 korona.

„Divinus” tea-pasztillák.

Egy doboz tartalmaz 50 drb pasztillát, melyekből
egy drb elegendő 2-4 csésze legza-
matosabb orosz tea könnyű és olcsó elkészítéséhez.
Háztartásban, utazáson, vadászaton stb.
nélkülözhetlen. Egy doboz ára 1 kor.

„Divinus” növény-keverék.

Egy doboz elegendő 5 liter legjobb gyomor-
erősítő-likőr (à la Chartreuse) könnyű és olcsó
elkészítéséhez. Kitűnő háziszer!
Egy doboz ára 1 korona 50 fillér.

Csak: „Divinus” védjegy és aláírással valódiak.
Kapható a legtöbb gyógyszerár, drogeria,
fűszer- és csemege-üzletben, vagy

küldi a **Waltersdorfer Pál** droguista
Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 8. szám.

**ÉKSZEREK
EZÜSTNEMŰEK**

egyházi szerek, órák, angol, francia és
kínai szerek, arany, ezüst, gyári áron a legújabb
angol, francia és kínai szerek részleltetésre
Sárga János ékszergyáros
Kolozsvárt. - Képes nagy árjegyzék ingyen.

VASÁRNAPI UJSÁG

5. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JANUÁR 31.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. A Világkronika-val egyidejűleg 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postailag meg-határozott viteldj is esatolandó.

**A CORDILLERÁK MAGYARJAI
KÖZÖTT.**

Vándorlásaim Canada hegységein át.

Irtá gróf Vay Péter.

A ROCKY-MOUNTAIN hóval fedett csúcsai között
írom e sorokat. Ki ne hallotta volna híret
a «Rocky»-nak, mint a hogyan a tájszó-
lás nevezi a nevezetes hegyláncot? Az észak-
amerikai kontinens Alpeseinek tekinthetők a
hatalmas Cordillerák. Elnyúlnak hosszan e
világgrész északi területéről le dél felé. Alaska
hideg, dermedt földjéről leágaznak a forró

California irányába, átszelik északról dél felé
Canada és az Egyesült-Államok területét.

British-Columbia-nak részeit szeretem leg-
jobban. A nyugati láncok a legfestőibben
hatnak. A sötét völgyek mélyén e tájékon
csillogó tavak terülnek el. Canadának ez a
legszebb vidéke, a Rocky-Mountain itten a leg-
megragadóbb. Csoda-e, hogy nagy a híre, sok
a látogatója? Legalább nyáron, mikor Amerika
kicsinye, nagya egyaránt úton van.

A mi engem illet, először télen jártam erre.
A hó leple alatt a vidék még nyer nagyszerű-
ségében. De voltam tavasszal is, mikor Co-
lumbia híres gyümölcsösei virulnak. Utolsó

ízben máreziusban utaztam át és akkor majd-
nem végleg itten maradtam. Egy alkalommal
a vonat egy szédítő meredek mentén haladva,
hegyszakadást ért, szerencsére azonban csak a
mozdonyt ütötte el.

A legkiesebb pontokon vendéglők, üdülőhe-
lyek emelkednek. A leghozzáférhetőbb völ-
gyeken át út vezet. A legszédítőbb eszesokon
menházak állanak. Régen szándékoztam a kü-
lömböző alpesi állomásokat bejárni, de soha
se értem reá. Mindig a bányatelepekhez kötött
foglalkozásom. A magyar munkásokat kerestem
fel. Mert van sok e tájon elszórvva. A legna-
gyobb központ Lethbridge. Az ottani tárnakban

AZ ÁGON-TÓ VÖLGYE, KANADA, YONKIS.

RÉSZLET A STANLEY-PARKBÓL.

HOITSY PÁL KÉPEK A CORDILLERÁK VIDÉKÉRŐL.